

Kuukausi- raportti

MARRASKUU 2023

Sisällysluettelo

Yhteenveto	2
Kansainvälinen talous.....	5
Ulkomaankauppa	8
Yksityiset kulutusmenot	11
Investoinnit.....	14
Kokonais- ja teollisuustuotanto.....	17
Työllisyys.....	21
Hinnat ja kustannukset.....	24
Julkinen talous.....	27
Yhteenveto talousennusteista	30

Ennusteryhmä

Päivi Puonti, ennustepäällikkö

✉ @PaiviPuonti

Birgitta Berg-Andersson, tutkija

✉ @BirgittaBergA1

Ville Kaitila, tutkija

✉ @VilleKaitila

Sakari Lähdemäki, tutkija

✉ @lahdems

Käy tutustumassa Suhdanne-julkaisuun osoitteessa www.suhdanne.fi.

Suhdannenäkymät marraskuussa 2023

> EU:n talousluottamus vakaa elo-lokakuussa

> Jalostustoimialat painavat Suomea, palvelut kannattelevat

> Metsäteollisuudessa synkkää, mutta vienti heikentynyt laajemminkin

> Työmarkkinat pysyneet suhteellisen vakaina

Talousluottamus EU:ssa vakaa

Eurostatin julkaisema talouden kokonaisluottamusindikaattori oli lokakuussa EU:ssa käytännössä sama kuin se oli elo-syyskuussa. Indeksien kaikki viisi osaa olivat suhteellisen vakaita näinä kuukausina. Luottamus on keskimääräistä heikompi, mutta ei historiallisesti mitenkään poikkeuksellinen, noin seitsemän pistettä alle pitkän aikavälin keskiarvonsa, joka on sata.

Suomen talouden kokonaisluottamusindikaattori nousi lokakuussa yhdellä pisteellä 79,8 pisteeseen. Taso on kuitenkin käytännössä heikoimmalla tasollaan sitten pandemian alkukuukausien. Rakentamisen luottamus heikkeni, mutta vähittäiskaupan parani.

Jalostus heikentynyt, palvelut kasvaneet

Tuotannon työpäiväkorjattu suhdannekuvaaja oli kesä-elokuussa 0,6 prosenttia korkeammalla tasolla kuin vuosi sitten. Jalostuksessa oli kertynyt laskua yli viisi prosenttia, mutta palvelut kasvoivat melkein kolme prosenttia.

Tehdasteollisuus alavireinen

Tehdasteollisuuden tuotannon määrä oli kesäkuukausina 4,2 prosenttia vähäisempää kuin vuosi sitten. Vastaavasti aleni tavaraviennin määrä (ks. alla). Teollisuustuotannon määrä aleni kausitasoitettunakin kesällä 1,8 prosenttia kevät-kuukausista. Erityisesti laskua on vetänyt metsäteollisuus.

Tavaraviennissä laaja-alaista laskua viime vuodesta

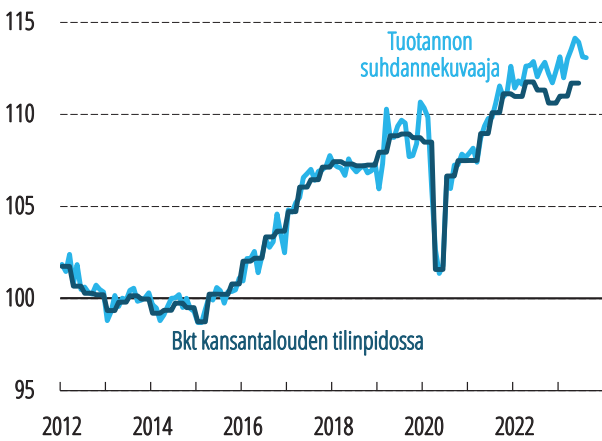
Tavaraviennin määrä oli kesäkuukausina 3,7 prosenttia vähäisempää kuin vuotta aiemmin. Moottoriajoneuvoissa ja muissa kulkuneuvoissa laskua kertyi noin kolmannes, kemiallisessa metsäteollisuudessa 17 prosenttia ja mekaanisessa 12 prosenttia, kumi- ja muovituotteissa 16 prosenttia, elektronisissa ja optisissa laitteissa 14 prosenttia, kemikaaleissa 12 prosenttia, ei-metallisissa mineraalituotteissa 9 prosenttia sekä elintarvikkeissa 7 prosenttia. Kasvuun päästiin lähinnä sähkölaitteissa sekä hieman myös muilla kun edellä mainituilla metalliteollisuuden aloilla.

Elektronisten ja optisten laitteiden viennin määrä aleni rajusti heinä-elokuussa. Kevätkuukausiin verrattuna viennin määrän aleneminen oli kesällä huomattavan suurta myös metsäteollisuudessa sekä moottoriajoneuvoissa ja muissa kulkuneuvoissa. Kokonaisviennin liukuvan keskiarvon kausitasoitettua määrää vetää alaspäin erityisen heikko heinäkuu. Näitä heikkoja kuukausia on aikasarjoissa ajoittain, edellisen kerran viime vuoden joulukuussa ja tämän vuoden helmikuussa.

Kuljetusala heikentynyt

Palvelualojen liikevaihdon kausitasoitettu määrä aleni kesäkuukausina 0,8 prosenttia keväästä. Tämä johtui pitkälti kuljetuksen ja varastoinnin toimialan kehityksestä, mihin vaikuttaa jalostuksen alakulo. Sen sijaan majoitus- ja ravitsemisalalla kertyi kasvua kaksi prosenttia ja kiinteistöalalla yksi prosentti.

Kokonaistuotanto, kausitasoitus (ind. 2015=100)

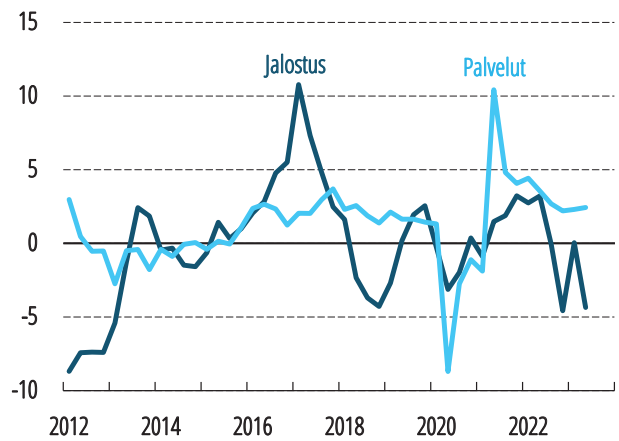
Huom. Käyrien välille syntyy eroa, jos tuoteverojen miinus tuotetukipalkkioiden määrä kehitty eri tahtia kuin arvonlisäys tilaston perusvuoden jälkeen.

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Työmarkkinoilla tasaantumista

Työllisyysasteen trendi (20–64-vuotiaat) nousi syyskuussa hieman 77,9 prosenttiin, vaikka työmarkkinoiltakin on alkanut kuulua huonoja uutisia. Trendiaste oli kuitenkin alempi kun kesäkuussa. Työttömyysasteen trendi oli 7,3 prosenttia kolmatta kuukautta peräjälkeen. Se oli alimmillaan 6,9 prosenttia vielä maaliskuussa. Lomautettujen lukumäärä on viime vuotista korkeampi, mutta kausitasoittamaton henkilömäärä on ollut suhteellisen vakaa kuluvan vuoden puolella.

Arvonlisäys (vuosimuutos, %)

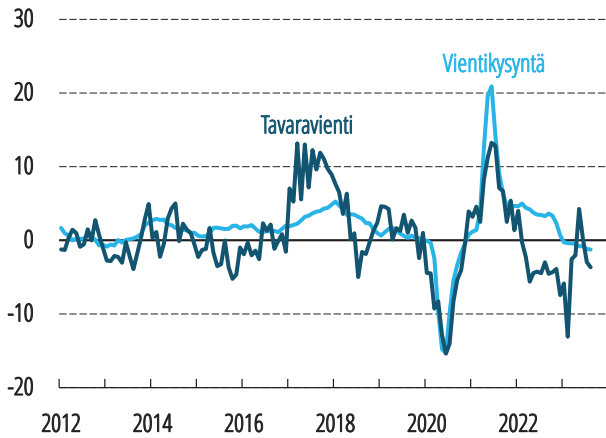
Kansantalouden tilinpito. Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Keskeisiä suhdannemuuttujia (%)

	2023 Helmi	2023 Maalis	2023 Huhti	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	2023 Loka
Kuluttajahinnat¹⁾	8,8	7,9	7,9	6,8	6,3	6,5	5,6	5,5	
Suhdannekuvaaja^{1) 2)}	0,1	1,5	0,6	1,1	0,8	0,6	0,3		
12 kk euribor-korko³⁾	3,534	3,647	3,757	3,862	4,007	4,149	4,073	4,149	4,160
Työllisyysasteen trendi	78,3	78,3	78,3	78,2	78,0	77,8	77,8	77,9	
Työttömyysasteen trendi	6,9	6,9	7,0	7,1	7,2	7,3	7,3	7,3	

¹⁾ Vuosimuutos, %. ²⁾ Tuotannon suhdannekuvaaja, työpäiväkorjattu. ³⁾ Päivähavaintojen keskiarvo. Lähteet: Tilastokeskus, EKP, Etlan tietokanta.

Suomen tavaravienti ja vientikysyntä (3 kk lka vuosimuutos, %)

Tavaraviennin määrä sekä 41 maan teollisuustuotanto Suomen liukuvin tavaravientipainoin.

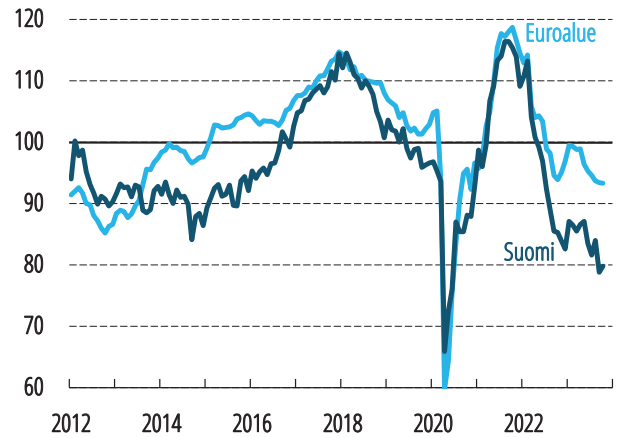
Lähteet: OECD, Tulli, Tilastokeskus, Etlan tietokanta, Etlan laskelmat.

Ennuste (%-muutos)

	2023	2024
Bkt	-0,3	0,8
Tuonti	-3,4	5,9
Vienti	-0,3	7,1
Investoinnit	-4,6	1,9
Kulutus	1,2	0,6
Teollisuustuotanto	-1,4	3,1
Työttömyysaste, %	7,2	6,8
Inflaatio, %	6,3	1,9
Euribor 12 kk, %	4,0	3,7

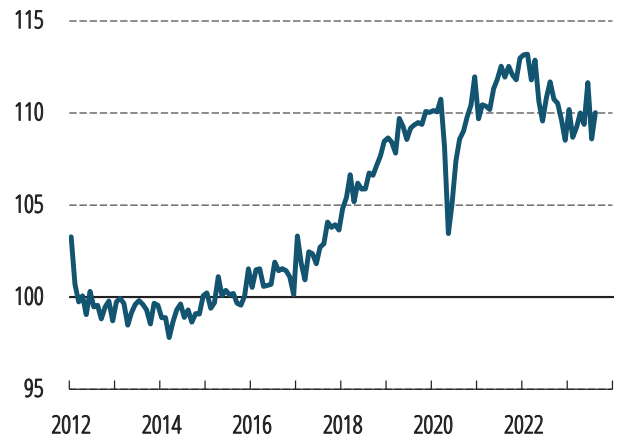
Lähde: Suhdanne, Syksy 2023 (14.9.2023).

Talouden luottamusindikaattori

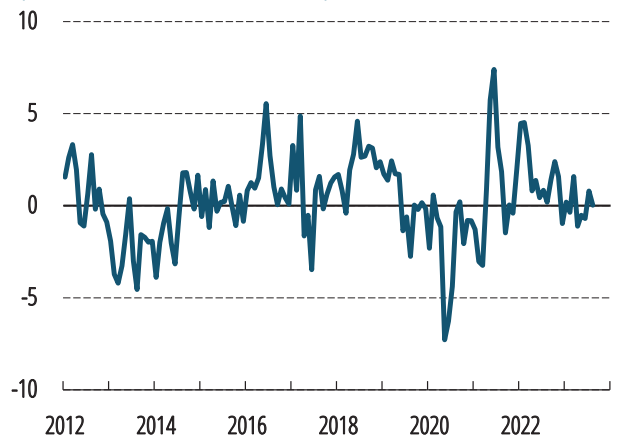
Lähteet: Euroopan komissio, Macrobond.

Reaalinen palkkasumma, kausitasoitus (ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Tehdyt työtunnit koko kansantaloudessa (3 kk lka vuosimuutos, %)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Inflaatio hidastunut paljon

> Inflaatio 2,9 prosenttia euroalueella lokakuussa

> Euroalueen teollisuustuotanto supistui selvästi vuodentakaisesta elokuussa

> Euro heikentynyt syys-lokakuussa

Euroalueen talous sahaa paikallaan

Vuoden 2023 kolmannella neljänneksellä talous näyttäisi supistuneen euroalueella 0,1 prosenttia edellisestä neljänneksestä ja kasvaneen enää 0,1 prosenttia vuoden takaisesta. Kolmella ensimmäisellä neljänneksellä kasvu edellisestä neljänneksestä on ollut nollan tuntumassa.

Yhdysvalloissa talous on kasvanut selvästi euroaluetta voimakkaammin ensimmäisellä vuosipuoliskolla, ja kasvu oli voimakasta myös kolmannella neljänneksellä.

Euroalueen näkymät heikot

Euroalueen luottamusindikaattorien mukaan talouden näkymät ovat heikentyneet syksyllä. Myös palvelusektorin indikaattorit ovat laskeneet alkuvuodesta. Kuluttajien luottamus on yhä euroalueella poikkeuksellisen heikkoa.

Euroalueella teollisuustuotanto on supistunut touko-elokuussa selvästi vuoden takaisesta. Yhdysvaltojen tehdasteollisuuden tuotanto on sahanut paikoiltaan tammi-elokuussa ja näin supistunut vuodentakaisesta.

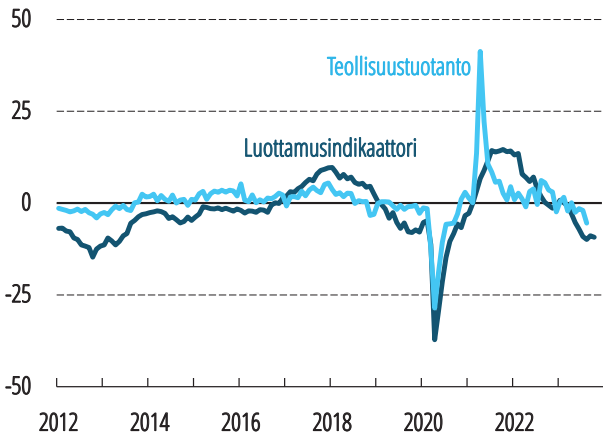
Korot oletettavasti lakipisteissään

Euroalueen kuluttajahintainflaatio oli vuonna 2022 keskimäärin 8,4 prosenttia. Kesän aikana inflaatio on hidastunut ja lokakuussa se oli ennakkotietojen mukaan 2,9 prosenttia. Hidastumiseen vaikuttivat erityisesti energian hinnat, mutta myös pohjainflaatio (eli pl. volatiilit elintarvikkeet ja energia) jatkoi hidastumistaan.

Fed ei enää nostanut ohjauskorkoaan syyskuussa, mutta EKP nosti. EKP ei kuitenkaan jatkanut nostoja enää lokakuussa. Myöskään Fediltä ei odoteta nostoa loka-marraskuun kokouksessa, vaikka USA:n talous on kasvanut voimakkaasti. Oletettavasti ohjauskorot ovat lakipisteissään.

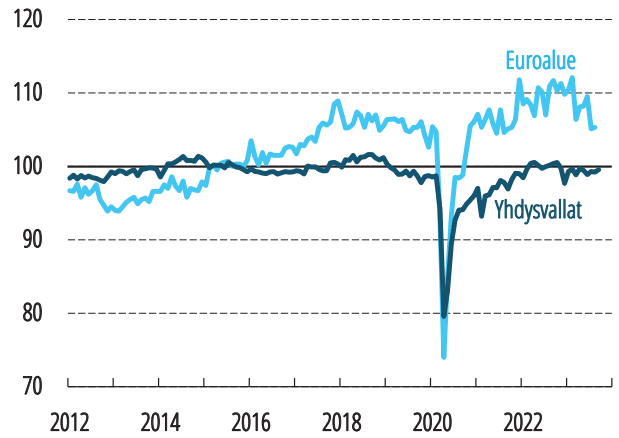
3 kuukauden euribor oli keskimäärin jo noin 4,0 prosenttia ja vuoden euribor 4,2 prosenttia lokakuussa. Valtion lainojen korot nousivat edelleen vähän lokakuussa. Euro heikentyi lokakuussa ja oli keskimäärin 1,06 dollaria.

Teollisuuden luottamusindikaattori ja tuotanto (vuosimuutos, %) euroalueella

Lähteet: Eurostat, Macrobond.

Teollisuustuotanto, kausitasoitus (ind. 2015=100)

Lähteet: OECD, Eurostat, Macrobond.

Tehdasteollisuuden tuotanto (vuosimuutokset, %)

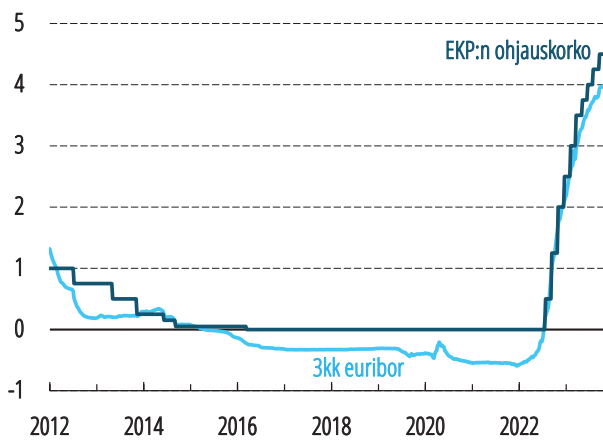
	2023 Huhti	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	2023 Loka	
Euroalue	1,1	-2,3	-0,5	-1,8	-5,0			
Yhdysvallat	-0,8	-0,7	-0,9	-0,7	-0,9	-0,8		
Japani	0,5	2,5	0,1	-2,3	-3,8			
OECD	-0,7	-0,3	-0,6	-1,1	-1,3			

Euroalueen inflaatio ja rahamarkkinakorot

	2023 Huhti	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	2023 Loka	Ennuste (syksy 2023) 2023 2024	
Euroalueen kuluttajahintainflaatio, % ed. vuodesta									
Kokonaisindeksi	7,0	6,1	5,5	5,3	5,2	4,3	2,9	5,4	2,6
Pohjainflaatio¹⁾	7,3	6,9	6,8	6,6	6,2	5,5	5,0		
Energia	2,3	-1,8	-5,6	-6,1	-3,3	-4,6	-11,1		
Palvelut	5,2	5,0	5,4	5,6	5,5	4,7	4,6		
Rahamarkkinakorot, %, kuukauden keskiarvo									
EKP ohjaukorko	3,50	3,67	3,84	4,00	4,24	4,35	4,50	3,8	3,9
Euribor, 3 kk	3,18	3,37	3,54	3,67	3,78	3,88	3,97		
Euribor, 12 kk	3,76	3,86	4,01	4,15	4,07	4,15	4,16	4,0	3,7
Yhdysvallat (Libor), 3 kk	5,25	5,38	5,53	5,58	5,64	5,66	5,66		
Ruotsi (Stibor), 3 kk	3,49	3,64	3,77	3,88	4,02	4,09			
Japani (Tibor), 3 kk	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07		

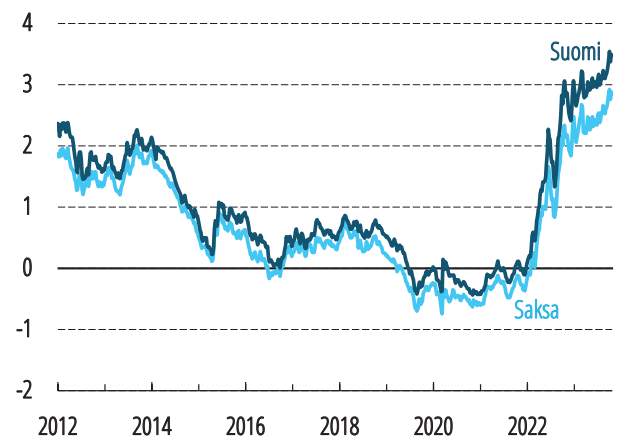
¹⁾ Eli pl. energia ja jalostamattomat elintarvikkeet. Lähteet: OECD, Eurostat, ECB, European Money Markets Institute (EMMI), Intercontinental Exchange (ICE), Japanese Bankers Association, Swedish Financial Benchmark Facility, Macrobond.

EKP:n ohjauskorko ja 3kk euribor (%)

Lähteet: ECB, EMMI, Macrobond.

Valtion 10 vuoden joukkovelkakirjojen tuotto (%)

Lähteet: Macrobond Financial AB, Macrobond.

Valtion lainojen korot, pörssi- ja valuuttakurssit

Valtion joukkovelkakirjojen tuotto, 10 vuotta, %	2023 Huhti	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	2023 Loka	2021 ka	2022 ka
Suomi	2,9	3,0	3,0	3,1	3,1	3,2	3,5	-0,1	1,7
Saksa	2,4	2,3	2,4	2,5	2,6	2,7	2,8	-0,3	1,2
Italia	4,2	4,2	4,0	4,1	4,2	4,5	4,8	0,8	3,1
Ruotsi	2,3	2,3	2,4	2,5	2,7	2,9	3,0	0,3	1,5
Yhdysvallat	3,5	3,6	3,7	3,9	4,2	4,4	4,8	1,4	3,0

Pörssi-indeksejä, 2010/1 = 100	2023 Huhti	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	2023 Loka	%, 1 kk	%, 12 kk
Euroalue, STOXX 50	148,9	147,8	148,0	149,3	147,0	144,6	140,4	-2,9	18,5
Suomi, OMX	162,8	157,7	154,2	150,7	146,4	147,6	141,0	-4,5	-9,1
Yhdysvallat, S&P 500	366,8	369,0	386,7	401,2	396,7	392,4	380,0	-3,2	14,6
Ruotsi, OMX	277,8	276,8	277,6	274,8	267,5	264,2	256,0	-3,1	7,5
Japani, Nikkei 225	265,2	282,8	307,2	306,7	301,7	306,9	294,3	-4,1	16,3

Valuuttakurssija	2023 Elo	2023 Syys	2023 Loka	%, 12 kk	2023 Elo	2023 Syys	2023 Loka	%, 12 kk	
USD / EUR	1,09	1,07	1,06	7,50	PLN / EUR	4,46	4,60	4,51	-6,07
GBP / EUR	0,86	0,86	0,87	-0,30	JPY / EUR	157,96	157,80	158,04	9,20
SEK / EUR	11,81	11,84	11,65	6,36	CNY / EUR	7,91	7,80	7,72	9,21
CHF / EUR	0,96	0,96	0,95	-2,48	RUB / EUR ¹⁾				

¹⁾ EKP ei tällä hetkellä julkaise Venäjän ruplan kurssia. Lähteet: STOXX, Nasdaq OMX Nordic, S&P Global, Nikkei inc., U.S. Department of Treasury, Macrobond Financial AB, ECB, Macrobond.

Tavaravienti piristyi elokuussa ja nousi edelliskuukauden kuopasta

- > Öljytuotteiden vienti kasvoi erityisen voimakkaasti
- > Sähkön vienti on viime kuukausina kohonnut merkittävästi
- > Vain kestokulutustavaroiden tuonti lisääntyi elokuussa

Metsäteollisuuden heikko tilanne jarrutti vielä elokuussa koko tavaraviennin kasvua

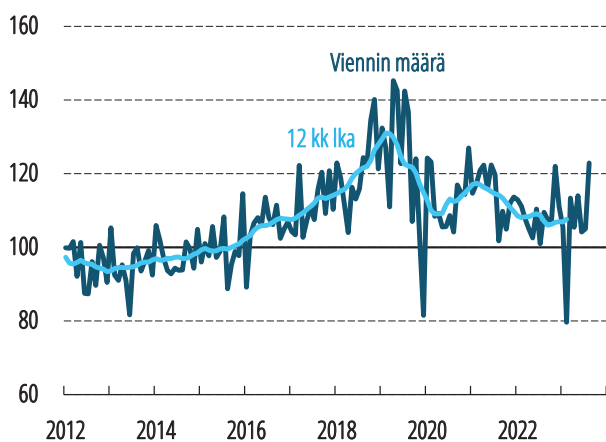
Tavaraviennin määrä kehittyi elokuussa odotusten mukaisesti noustessaan heinäkuun kuopasta. Vientimäärä lisääntyi 0,4 prosenttia vuoden takaisesta, toisin sanoen pysyi edellisvuoden lukemissa, kun Tullin ilmoittama viennin arvo deflatoidaan Tilastokeskuksen vientihintaindeksillä. Öljytuotteiden vienti kasvoi erityisen voimakkaasti, laskelmiemme mukaan viennin määrä oli elokuussa suurimmillaan yli kahteen ja puoleen vuoteen. Parin heikomman kuukauden jälkeen koneiden ja laitteiden viennin määrä kasvoi 13 prosenttia ja metallien jalostuksen vienti lisääntyi 12 prosenttia. Sähkölaitteiden vienti kohosi peräti viidenneksen viimevuotisesta, mikä kannatteli koko sähkö- ja elektroniikkateollisuuden vajaan 4 prosentin kasvuun. Tietokoneiden, elektronisten ja optisten laitteiden vientimäärä jäi edelleen huomattavasti tavanomaista pienemmäksi. Vuoden kestäneen yhtäjaksoisen supistumisen jälkeen kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden vienti lisääntyi elokuussa toista kuukautta peräkkäin. Juomien vienti nousi tuntuvasi, mikä veti koko elintarviketeollisuuden runsaan 4 prosentin kasvuun. Sähkön vienti on viime kuukausina kohonnut merkittävästi.

Kaikkien muiden toimialojen vienti väheni elokuussa. Puu- ja paperiteollisuuden vienti piristyi tosin selvästi heinäkuusta, mutta edellisvuoteen verrattuna vientimäärät olivat edelleen tavanomaista pienemmät. Kumi- ja muovituotteiden vienti nousi heinäkuun pohjalukemista, mutta selvää elpymistä ei vielä ole nähtävissä. Moottoriajoneuvojen vientiluvut olivat vielä elokuussa heikot, uuden Mercedes-mallin tuotanto Uudenkaupungin autotehtaalla aloitettiin lokakuussa, mikä näkyy tilastoissa vasta parin kuukauden päästä.

Tavaratuonti on nyt yhtäjaksoisesti supistunut vuoden ajan

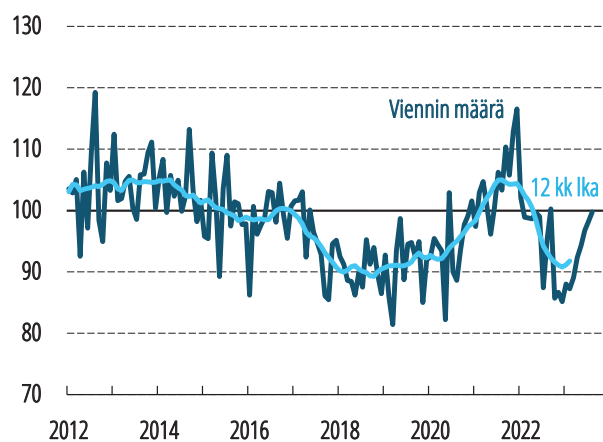
Tavaratuonnin määrä jäi elokuussa 12,6 prosenttia edellisvuotista pienemmäksi, kun Tullin ilmoittama tuonnin arvo deflatoidaan Tilastokeskuksen tuontihintaindeksillä (2015=100). Vain kestokulutustavaroiden (ml. henkilöautot) tuonti lisääntyi. Kuten edelliskuukautena teollisuuden tuotantotarvikkeiden tuonnin määrä väheni elokuussa viidenneksen vuoden takaisesta, mikä ennakoii teollisuudelle heikkoja tuotantolukuja. Poltto- ja voiteluaineiden 16 prosentin lasku tuontimäärässä kertoo puolestaan kuljetussektorin heikosta suhdannetilanteesta. Investointitavaroiden (ml. kuljetusvälineet) tuonti on viime kuukausina pysynyt melko vakaana mutta on selvästi viimevuotista pienempi. Arvioimme syyskuun ennusteessamme, että tuontimäärä vähenee tänä vuonna 8 prosenttia.

Metallien jalostuksen viennin määrä, kausitasoitus (ind. 2015=100)

Lähteet: Tulli, Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden (ml. lääk.) viennin määrä, kausitasoitus (ind. 2015=100)

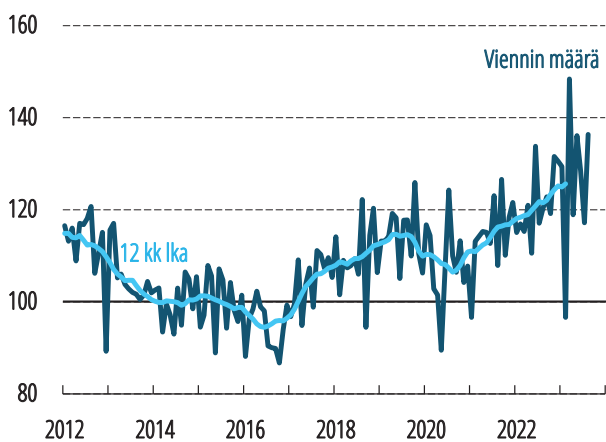
Lähteet: Tulli, Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Ulkomaankauppa ja vaihtotase (vuosimuutokset, %, ja mrd. euroa)

	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	3 kk ¹⁾	Kum. ²⁾	2022 ³⁾	Ennuste (syksy 2023) 2023	Ennuste (syksy 2024) 2024
Tavaroiden vienti, %										
Määrä	2,3	-2,8	-8,8	0,4		-6,4	-1,9	2,3	-0,2	3,9
Hinta⁴⁾	-8,6	-11,9	-12,3	-10,0	-8,1	-2,0	-4,7	23,3	-7,1	-3,6
Tavaroiden tuonti, %										
Määrä	-10,2	-8,3	-12,3	-12,6		-2,2	-13,1	5,5	-8,0	5,7
Hinta⁴⁾	-9,5	-11,9	-13,4	-13,5	-10,8	-1,0	-5,6	24,1	-6,6	-3,3
Vaihtotase, mrd. eur	-0,9	-0,2	-0,2	0,4			-3,5	-6,8	-6,1	-3,8
Kauppataase, mrd. eur	0,5	0,5	0,2	0,7			4,2	-0,4	5,8	4,3

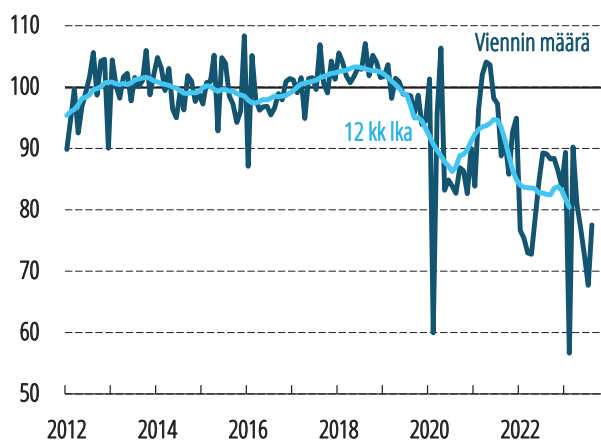
¹⁾ Kolmen viimeisen kuukauden muutos edellisestä. ²⁾ Kumulatiivinen vuoden alusta. Määrän ja hintojen keskiarvo verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon.³⁾ Kansantalouden tilinpidossa. ⁴⁾ Indeksi 2015=100. Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etlan tietokanta.

Koneiden ja laitteiden viennin määrä, kausitasoitus (ind. 2015=100)

Lähteet: Tulli, Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Paperiteollisuuden viennin määrä, kausitasoitus (ind. 2015=100)

Lähteet: Tulli, Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Viennin ja tuonnin määrä (vuosimuutos, %)

	2022 I	2022 II	2022 III	2022 IV	2023 I	2023 II	2022 I-IV	Ennuste (syksy 2023) 2023	Ennuste (syksy 2023) 2024
Vienti yhteensä	5,9	7,2	4,3	-1,5	3,4	-0,4	3,5	-0,3	7,1
Tavarat	2,3	4,7	2,7	-0,2	3,4	1,2	2,3	-0,2	3,9
Palvelut	14,7	13,2	8,1	-2,9	3,0	-5,5	6,5	-0,6	14,2
Tuonti yhteensä	12,7	14,1	8,6	0,1	-3,0	-7,3	8,3	-3,4	5,9
Tavarat	11,7	9,6	5,3	-3,3	-8,9	-11,6	5,5	-8,0	5,7
Palvelut	14,7	24,0	15,9	7,4	10,9	2,5	14,6	5,0	6,3

Lähde: Tilastokeskus.

Yksityinen kulutus taitekohdassa

- > Vähittäiskaupan myynnin määrän kasvu antaa vielä odottaa itseään
- > Päivittäistavara-kauppa on kääntynyt pieneen nousuun...
- > ... muttaerikoiskauppa on jatkanut laskuaan
- > Kaupan myynnin määrä seuraa ostovoiman kehitystä

Päivittäistavara-kauppa kasvoi elo-syyskuussa

Ennakkotietojen mukaan vähittäiskaupan kausitasoitettun myynnin määrä jäi syyskuussa 3,3 prosenttia alemmaksi kuin vuotta aiemmin. Taso oli suunnilleen sama kuin kesäkuukausina. Päivittäistavara-kaupan myynnin määrä sen sijaan kasvoi elo-syyskuussa edellisestä kuukaudesta. Muu kuin päivittäistavara-kauppa kehittyi siten edelleen syyskuussa heikommin kuin päivittäistavarat.

Erikoistavara-kauppa edelleen laskussa

Vähittäiskaupan myynnin määrä aleni kesäkuukausina 2,6 prosenttia vuoden takaisesta. Päivittäistavara-kaupassa laskua kertyi 1,2 prosenttia ja erikoiskaupassa 5,6 prosenttia. Eniten ovat alentuneet veneiden ja veneilytarvikkeiden vähittäiskauppa (-27%), rautakauppa (-12%), puutarha-alan vähittäiskauppa (-9%) sekä kodintekniikan vähittäiskauppa (-8%).

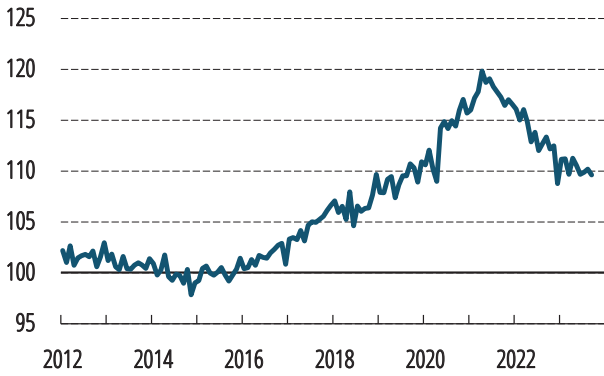
Kausitasoitettunakin vähittäiskaupan myynnin määrä väheni kesäkuukausina vielä puoli prosenttia keväästä. Kotitalouksien ostovoiman heikkeneminen painoi vielä tässä vaiheessa myyntiä, mutta nyt syksyllä tilanteen pitäisi tasoittua ja ehkä kääntyä hieman parempaan.

Kausitasoitettu päivittäistavara-kauppa kasvoi kesällä 0,6 prosenttia keväästä, mutta erikoiskauppa heikkeni vielä 1,4 prosenttia. Kehitystä painoivat erityisesti venekauppa ja vaatekauppa, mutta myös kodintekniikan, rautakaupan ja urheiluvälineiden myynnin määrä väheni edelleen.

Ostovoima pienessä kasvussa

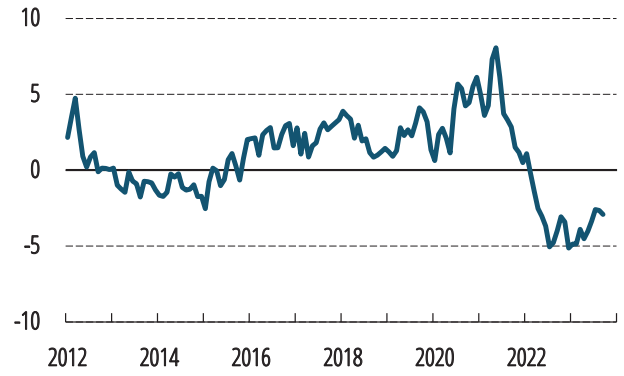
Reaalinen palkkasumma kasvoi kesäkuukausina 0,5 prosenttia keväästä. Kasvua oli jo keväällä. Hitaasti tämä kehitys alkaa tukea myös vähittäiskaupan myynnin määrää. Vielä syyskuussa näin ei ennakkotietojen mukaan kuitenkaan tapahtunut. Erikoiskauppa reagoi enemmän ostovoiman muutoksiin kuin päivittäistavara-kauppa.

Vähittäiskaupan myynnin kausitasoitettu määrä (ind. 2015=100)

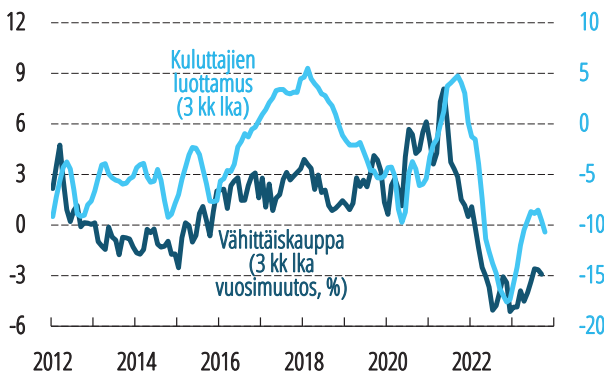
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Vähittäiskaupan myynnin määrä (3 kk lka vuosimuutos, %)

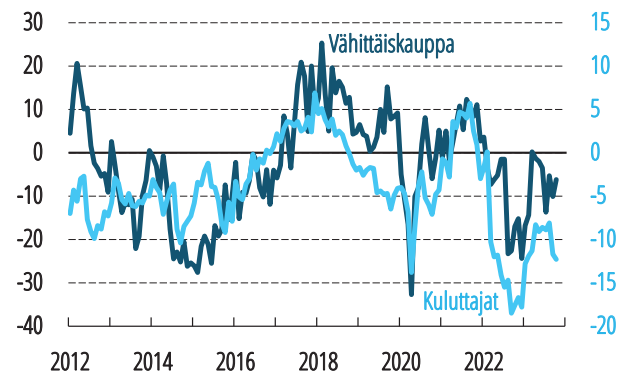
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Kuluttajien luottamusindikaattori ja vähittäiskaupan myynnin määrä

Lähteet: Tilastokeskus, DG ECFIN, Macrobond.

Luottamusindikaattorit (saldot)

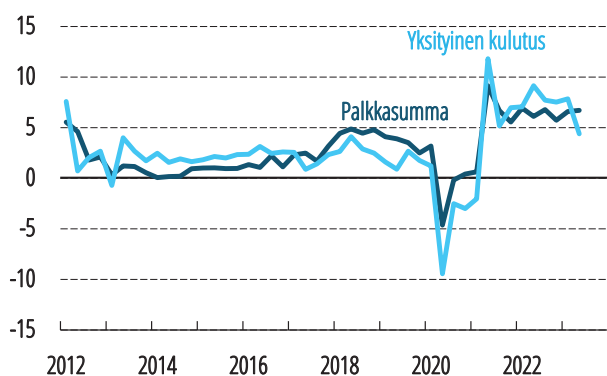
Lähteet: DG ECFIN, Macrobond.

Vähittäiskaupan myynnin määrä, vuosimuutos (3 kk lka, %)

	2023 Maalis	2023 Huhti	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys
Vähittäiskauppa	-3,9	-4,5	-4,0	-3,4	-2,6	-2,6	-2,9
Päivittäistavarakauppa	-5,3	-4,8	-3,2	-2,0	-1,2	-1,2	-0,9
Tavaratalokauppa	-2,5	-3,0	-3,2	-3,3	-3,3	-2,6	
Erikoiskauppa yhteensä	-4,7	-6,6	-7,0	-6,5	-5,4	-5,6	
Kodintekniikan vähittäiskauppa	-6,9	-7,7	-8,0	-9,1	-8,6	-8,3	
Rautakauppatavaroiden vähittäiskauppa	-12,1	-15,1	-15,2	-14,0	-12,1	-12,3	
Urheiluvälineiden vähittäiskauppa	-7,3	-5,7	-7,3	-5,0	-5,0	-4,1	
Moottorijoneuvojen kauppa ja korjaus	2,1	4,5	7,4	8,4	7,5	7,3	

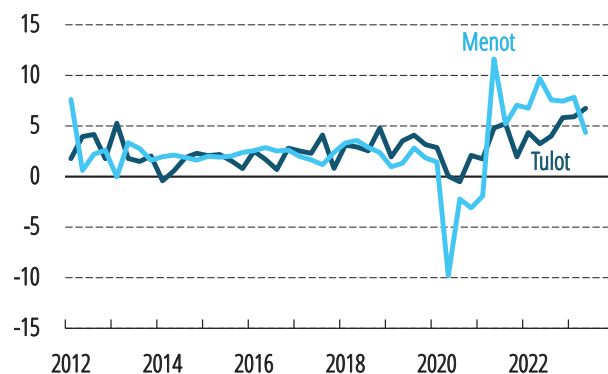
Alkuperäinen, työpäiväkorjaamaton tilasto. Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Nimellinen yksityinen kulutus ja palkkasumma (vuosimuutos, %)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

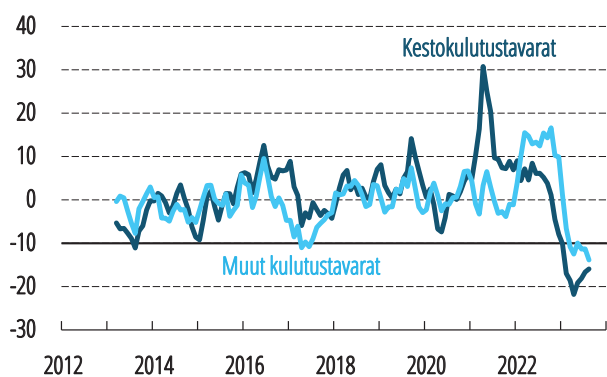
Kotitalouksien käytettävissä oleva tulo ja kulutus, kausittas. käyvin hinnoin (vuosimuutos, %)

Ml. kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.

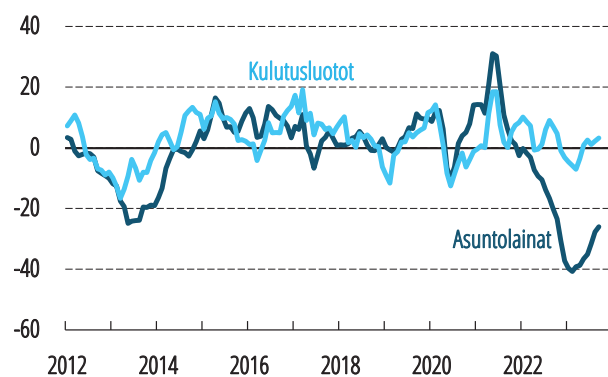
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Kulutustavaroiden tuonnin määrä (3 kk lka vuosimuutos, %)

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etlan tietokanta.

Uusien asunto- ja kulutusluottojen nostot talletuspankeista (3 kk lka vuosimuutos, %)

Lähde: Suomen Pankki.

Yksityisten kulutusmenojen määrä (vuosimuutos, %)

	2021 IV	2022 I	2022 II	2022 III	2022 IV	2023 I	2023 II	Ennuste (syksy 2023) 2023	2024
Yksityiset kulutusmenot	4,0	2,5	3,6	1,0	-0,2	0,7	-1,1	-0,2	0,9
Kestävät kulutustavarat	-5,4	-8,5	-10,2	-7,2	-5,6	-4,3	-2,5	-2,1	3,0
Puolikestävät tavarat	10,2	4,0	3,8	-3,5	-1,4	4,1	-1,8	0,9	1,0
Lyhytikäiset tavarat	2,3	-0,8	-3,6	-4,9	-7,2	-4,9	-2,8	-1,8	0,9
Palvelut	5,9	6,0	7,9	5,6	3,0	3,2	-1,1	0,1	0,9

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Rakentamisen supistuminen jatkui

- > Rakennusinvestoinnit supistuivat noin 7 prosenttia ensimmäisellä puoliskolla
- > Rakentamisen luottamus heikkoa
- > Aloituksissa käänne parempaan
- > Uusien asuntolainojen romahdus päättynyt

Investoinnit supistuivat merkittävästi alkuvuonna

Tilastokeskuksen mukaan investoinnit supistuivat vuoden takaisesta noin 5 prosenttia kuluvan vuoden ensimmäisellä puoliskolla. Erityisen paljon supistuivat julkiset investoinnit.

Sekä kone- ja laiteinvestoinnit että rakennusinvestoinnit supistuivat selvästi. Rakennusinvestoinnit supistuivat kuitenkin koneita ja laitteita voimakkaammin. Erityisen paljon, noin 10 prosenttia, supistuivat investoinnit asuinrakennuksiin.

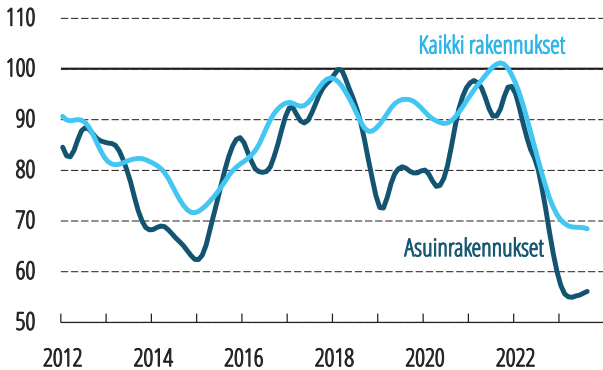
Rakentamisen supistuminen jatkuu loppuvuonna

Rakennusyritysten talonrakennuksen myynnin määrä on supistunut vajaat 14 prosenttia vuoden takaiseen verrattuna tammi-elokuussa. Maarakentamisen myynnin määrän trendi on kuitenkin kääntynyt alkuvuonna kasvuun. Koko rakentamisen liikevaihdon määrä on supistunut noin kuusi prosenttia tammi-elokuussa. Rakentamisen hintojen kasvu tasaantui viime vuoden lopulla. Alkuvuonna hinnat nousivat taas selvästi, mutta kesällä hintojen nousu on ollut taas maltillisempaa.

Rakentamisen luottamusindikaattorien mukaan alan näkymät ovat varsin heikot. Kaikkien rakennusten ja asuinrakennusten aloitusten määrän trendi näyttäisi kuitenkin kääntyneen nousuun kesän aikana.

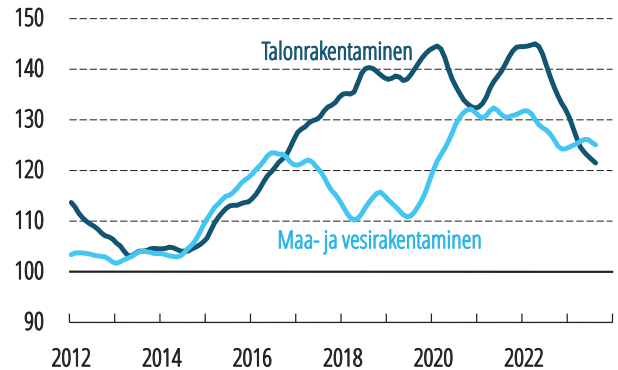
Suomalaisten kotitalouksien uusien asuntolainojen korot ovat nousseet edelleen ollen kesäkuussa keskimäärin 4,6 prosenttia. Uusia asuntolainoja on syksyllä nostettu merkittävästi vähemmän kuin vuosi sitten. Niiden romahdus näyttäisi kuitenkin päättyneen ja näin uusien asuntolainojen määrä on vakiintunut uudelle alemmalle tasolle. Vanhojen asuntojen hinnat ovat laskeneet noin 9,2 prosenttia viime vuoden kesäkuusta, jolloin hinnat olivat korkeimmillaan.

Rakentamisen aloitukset (m³), trendi (ind. 2010=100)

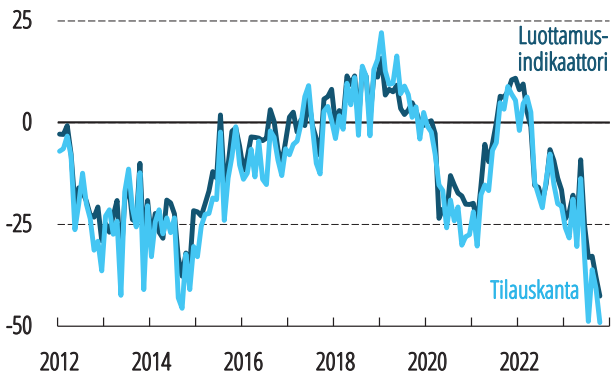
Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Rakennusyritysten myynnin määrä, trendi (ind. 2010=100)

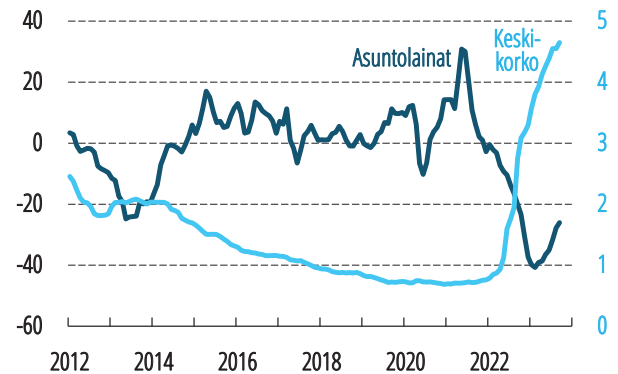
Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Rakentamisen luottamusindikaattori (saldo)

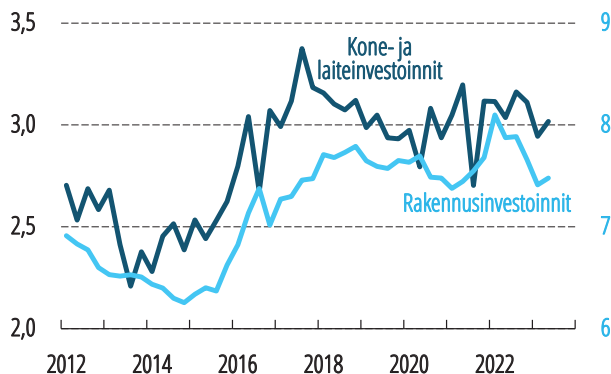
Lähteet: Eurostat, Macrobond.

Kotitalouksien nostamat asuntolainat, 3 kk, summa (vuosimuutos, %)

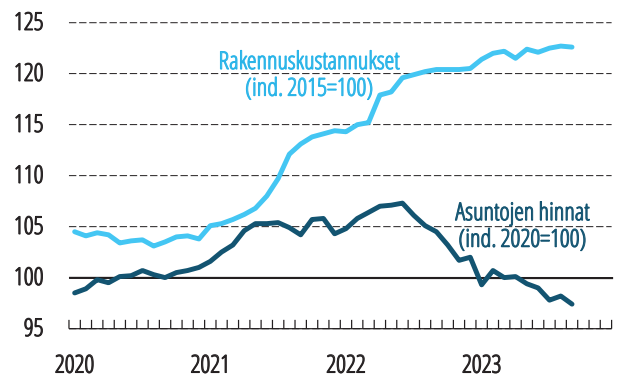
Lähteet: Suomen Pankki, Macrobond.

Rakennus- sekä kone- ja laiteinvestointien määrä, kausitasoitus

Mrd. euroa vuoden 2010 kiintein hinnoin. Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Rakennuskustannukset ja asuntojen hinnat

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Ennakoivia indikaattoreita (vuosimuutos, %, ellei toisin ilmoitettu)

	2023 Huhti	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	3 kk ¹⁾	2022
Investointitavaroiden tuotanto (määrä)	-4,8	4,7	-2,5	3,3	1,9	0,1	9,7
Rakennusaineteoll. tuotanto (määrä)	-14,4	-9,8	-13,3	-6,4	1,7	-2,6	0,4
Rakennusten aloitukset (m³)	-15,5	-25,2	-14,5	-10,8	-21,5	-5,6	-13,4
Asuinrakennukset	-29,7	-38,5	-35,0	10,6	-33,8	-10,5	-19,0
Muut rakennukset	-7,3	-19,3	-4,1	-19,2	-15,3	-3,5	4,6
Uudisrakentamisen määrä yhteensä	-12,4	-13,7	-15,4	-17,2	-18,9	-4,0	7,0
Asuntorakentaminen	-19,6	-23,9	-28,7	-30,7	-32,0	-7,2	2,7
Muu talonrakentaminen	-6,0	-4,9	-4,2	-5,9	-8,2	-1,4	-10,6
Rakentamisen luottamusind., saldo²⁾	-26,0	-9,1	-25,1	-33,1	-32,8		

¹⁾ Vuosimsummasta laskettu kolmen viimeisimmän havainnon keskiarvo kolmeen edelliseen verrattuna, %-muutos. ²⁾ Eurostat.

Lähteet: Tilastokeskus, Eurostat, Tulli, Macrobond.

Investointien määrä (vuosimuutos, %)

	2022 II	2022 III	2022 IV	2023 I	2023 II	Q _t /Q _{t-1} ¹⁾	2022 I-IV ¹⁾	Ennuste (syksy 2023) 2023	2024
Investoinnit yhteensä	1,7	6,2	-0,9	-7,0	-3,6	0,7	3,2	-4,6	1,9
Yksityiset investoinnit	4,3	7,6	-0,1	-1,8	-3,0	-0,3	4,0	-0,3	3,1
Julkiset investoinnit	-10,3	-0,8	-4,2	-29,0	-7,0	6,1	-0,2	-12,0	0,8
Koneet ja laitteet	-4,6	17,5	0,9	-5,8	-0,6	2,5	3,0	-3,0	3,0
Rakennusinvestoinnit	5,4	5,6	-0,7	-9,7	-5,3	0,9	4,9	-6,6	1,3
Asuinrakentaminen	2,5	3,8	-11,2	-11,7	-8,8	-1,4	1,7	-8,5	0,0
Muu talonrakentaminen	3,9	-1,0	1,6	-6,3	-2,9	1,0	2,5	-5,0	2,0
Maa- ja vesirakentaminen	19,4	24,3	21,9	-10,4	0,5	6,8	20,1	-6,0	3,0
Muut investoinnit	-2,9	-2,5	-3,6	0,7	-1,0	-2,2	-1,8	0,0	2,5

¹⁾ Kausitasoitettu %-muutos ed. neljänneksestä. Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Suhdannekuvaajan mukaan kokonaistuotannon kasvuvauhti on selvästi hidastunut

> Metsäteollisuuden tuotanto piristyi hieman elokuussa

> Rakennusaineiden tuotannon lasku pysähtyi

> Eniten laski metalliteollisuuden tilausten arvo

Kokonaistuotanto kasvoi elokuussa 0,3 prosenttia viimevuotisesta

Tilastokeskuksen julkaiseman tuotannon suhdannekuvaajan alkuperäisen ja myös työpäiväkorjatun sarjan mukaan kokonaistuotanto kasvoi kuluvan vuoden elokuussa 0,3 prosenttia vuoden takaisesta. Kausitasoitettuna tuotanto laski noin 0,1 prosenttia heinäkuusta. Teollisuuden ja rakentamisen yhteenlaskettu tuotanto väheni elokuussa työpäiväkorjattuna 4,8 prosenttia edellisvuodesta. Palvelualojen tuotanto nousi 2,4 prosenttia ja alkutuotanto lisääntyi 2,2 prosenttia.

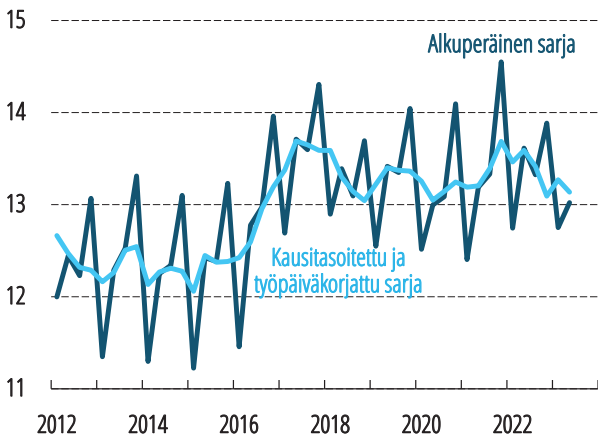
Kokonaistuotanto lisääntyi tammi-elokuussa 0,8 prosenttia viimevuotisesta tuotannon suhdannekuvaajan alkuperäisen sarjan mukaan. Kansantalouden tilinpidon mukaan bkt jäi kuitenkin ensimmäisellä vuosipuoliskolla edellisvuoden lukemiin. Arvioimme syyskuussa, että bkt supistuu 0,3 prosenttia vuonna 2023. Tuotannon suhdannekuvaaja kertoo bruttoarvonlisäyksen kehityksestä ja antaa tällä hetkellä liian positiivisen kuvan bkt:n kehityksestä. Näiden kahden tilasto-sarjan välinen ero oli tammi-kesäkuussa peräti 0,8 prosenttiyksikköä.

Tehdasteollisuuden tuotanto supistui jo viidettä kuukautta peräkkäin

Koko teollisuuden tuotanto kasvoi elokuussa prosentin vuoden takaisesta teollisuustuotannon volyyymi-indeksin alkuperäisen ja työpäiväkorjatun sarjan mukaan. Kausitasoitettuna kasvua kertyi 0,9 prosenttia viimevuotisesta ja 2,1 prosenttia heinäkuun lukemista. Energiasektorin 15 prosentin kasvu vuodentakaisesta kasvatti koko teollisuustuotantoa tuntuvasti. Kemianteollisuuden tuotanto kääntyi hienoiseen runsaan prosentin kasvuun, mutta siitä huolimatta tehdasteollisuuden tuotanto jäi kausitasoitettuna prosentin edellisvuotista pienemmäksi. Samanlaisesti metalliteollisuuden kasvuvauhti hiljeni selvästi edelliskuukaudesta. Kuluneuvojen, metallituotteiden sekä koneiden ja laitteiden valmistus oli kuitenkin edelleen hyvässä vauhdissa. Metsäteollisuuden tuotanto puolestaan piristyi hieman heinäkuun pohjalukemista. Pienistä toimialoista rakennusaineteollisuuden tuotannon lasku pysähtyi.

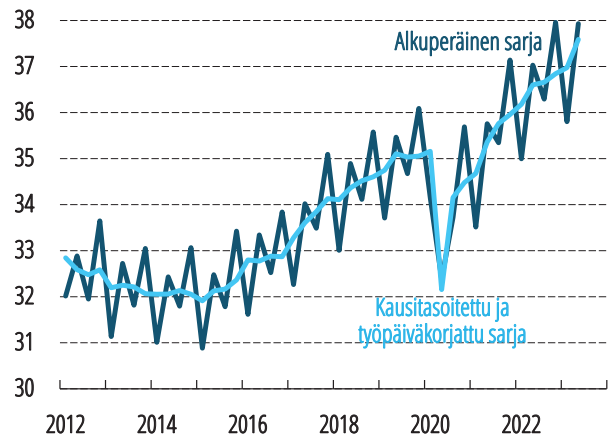
Tehdasteollisuuden uusien tilausten arvo väheni kuluvan vuoden elokuussa 22 prosenttia edellisvuodesta alkuperäisen tilastosarjan mukaan. Kausitasoitettuna tilausten arvo laski 1,5 prosenttia heinäkuun lukemista. Metalliteollisuuden tilaukset putosivat arvoltaan 24 prosenttia ja kemianteollisuuden tilaukset lasivat 20 prosenttia vuoden takaisesta. Paperi- ja kartonkivalmistuksen toimiala sai 17 prosenttia vähemmän tilauksia kuin elokuussa vuonna 2022. Tammi-elokuussa tehdasteollisuuden uusien tilausten arvo jäi 9,7 prosenttia viimevuotista pienemmäksi. Tilausten arvon vähenemiseen vaikuttaa merkittävästi ennen näkemättömän korkeiden hintojen kääntyminen laskuun.

Teollisuuden ja rakentamisen tuotanto
(mrd. 2015 euroa)

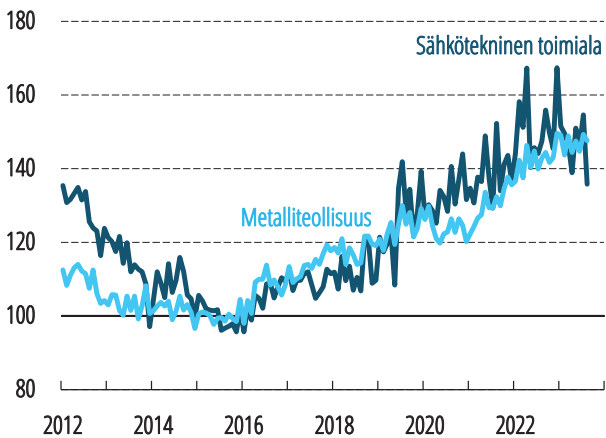
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Palvelujen tuotanto
(mrd. 2015 euroa)

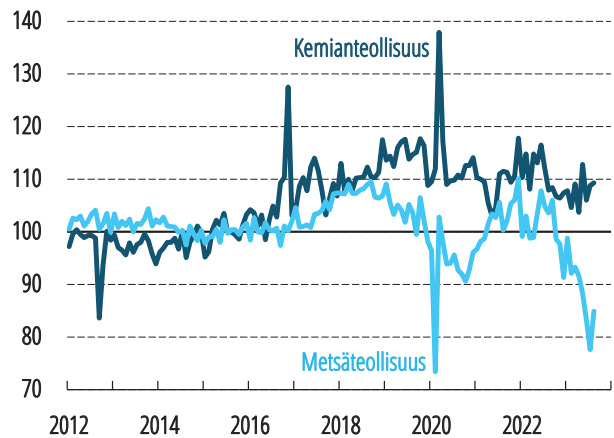
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Teollisuustuotanto, kausitasoitus
(ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Teollisuustuotanto, kausitasoitus
(ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Tuotannon suhdannekuvaaja (vuosimuutos, %)

	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	Kum. ¹⁾	Ennuste (syksy 2023) ²⁾ 2023 2024	
Kokonaistuotanto	1,1	1,0	0,4	0,3	0,8	0,3	0,9
Alkutuotanto	4,3	1,9	12,8	1,3	2,1	1,9	1,7
Jalostus	0,4	-6,0	-5,2	-4,7	-2,9	-4,2	-1,5
Palvelut	1,3	3,9	2,4	2,4	2,4	1,8	1,7

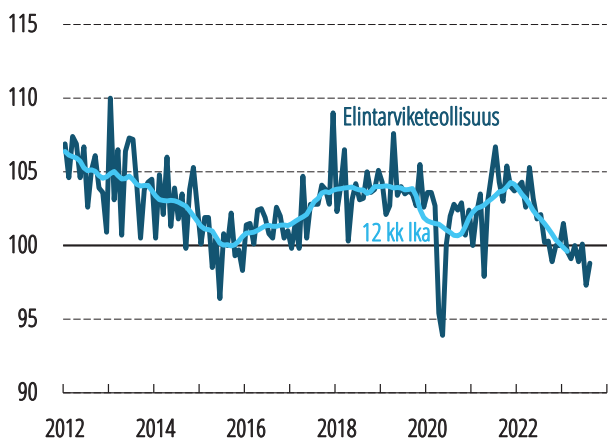
¹⁾ Kumulatiivinen tuotanto vuoden alusta verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. ²⁾ Arvonlisäys perushintaan.
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Teollisuustuotannon volyymi-indeksi (ind. 2015=100, vuosimuutos, %)

	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	3 kk ¹⁾	Kum. ²⁾	2022 ³⁾	Ennuste (syksy 2023) 2023 2024	
Metalliteollisuus	4,5	-0,8	4,5	2,5	-0,6	2,7	3,3	1,0	2,2
Metallien jalostus	8,1	1,2	8,8	-0,5	-3,8	4,9	0,6	1,0	4,6
Metallituotteet	4,7	5,1	7,2	8,9	2,6	4,8	-0,7	2,0	-1,0
Koneet ja laitteet	1,2	-6,7	2,3	5,3	-2,9	7,0	2,9	0,8	1,0
Kulkuneuvot	-12,2	-6,4	1,6	10,8	-7,3	2,6	0,7	-3,6	5,0
Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	7,6	0,4	7,3	-7,9	0,1	-2,1	8,3	2,0	2,9
Metsäteollisuus	-14,6	-22,7	-26,0	-18,1	-10,0	-13,4	-9,5	-8,0	5,6
Puutavateollisuus	-11,2	-11,5	-30,1	-14,4	-11,5	-11,0	-8,1	-5,7	0,9
Paperiteollisuus	-16,7	-28,3	-25,9	-18,8	-9,7	-14,9	-10,2	-9,0	7,8
Kemianteollisuus	-0,3	-9,0	-2,9	1,3	-0,5	-3,6	6,5	-2,8	3,7
Elintarviketeollisuus	-4,2	-1,7	-4,7	-1,4	-0,6	-2,9	-0,7	-3,0	1,0
Tevanake-teollisuus	-10,4	-4,0	-9,2	-4,6	1,7	-8,9	-2,6	-7,2	1,1
Muu tehdasteollisuus	-10,9	-11,5	-6,5	-2,1	0,4	-8,3	0,3	-3,6	0,0
Tehdasteollisuus yhteensä	-0,7	-6,2	-3,9	-1,0	-1,8	-2,1	1,1	-1,8	2,7
Tehdasteoll. pl. sähkö- ja elektr.teoll.	-3,7	-9,9	-7,7	-1,0	-3,3	-3,7	-0,2	-2,5	2,7
Kaivostoiminta ja louhinta	-23,9	-17,0	-11,7	-9,4	-6,6	-9,7	0,5	-4,7	1,1
Sähkö, kaasu ja lämpöhuolto	13,0	12,7	16,6	14,9	5,0	11,6	0,1	1,9	7,2
Koko teollisuus	0,1	-5,5	-1,9	0,9	-1,5	-0,7	0,9	-1,5	3,2

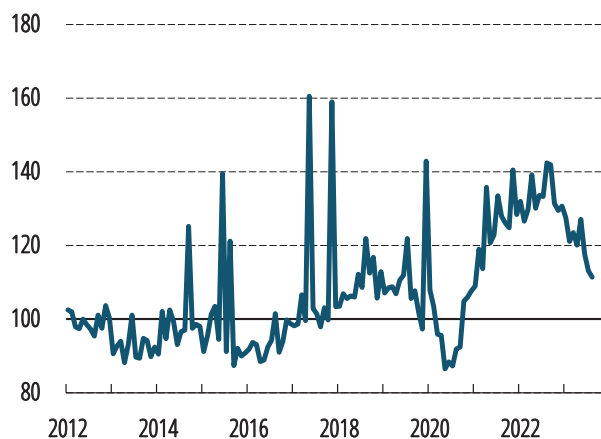
¹⁾ Kausitas. tuotannon kolme viimeistä kuukautta kolmeen edelliseen verrattuna. ²⁾ Kumulatiivinen tuotanto vuoden alusta verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. ³⁾ Tuotos kansantalouden tilinpidon mukaan. Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Teollisuustuotanto, kausitasoitus
(ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Teollisuuden uudet tilaukset, kausitasoitus
(ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Kokonaistuotanto ja arvonlisäyksen volyymi toimialoittain (vuosimuutos, %)

	2022 I	2022 II	2022 III	2022 IV	2023 I	2023 II	2022 I-IV	Ennuste (syksy 2023) 2023	2024
Bkt markkinahintaan	3,5	2,7	1,2	-0,7	0,5	-0,6	1,6	-0,3	0,8
Alkutuotanto	-1,0	-3,7	-5,8	-2,0	-4,1	5,4	-3,1	1,9	1,7
Koko teollisuus (B, C, D, E)	0,5	2,2	-1,1	-6,3	1,2	-3,0	-1,3	-3,3	-2,2
Tehdasteollisuus	2,3	1,1	-2,5	-6,1	-0,1	-3,7	-1,5	-3,9	-2,9
Rakentaminen	9,1	6,4	3,7	0,3	-5,5	-8,5	4,6	-7,0	0,9
Palvelut	4,4	3,6	2,7	2,2	2,3	2,4	3,2	1,8	1,7
Bkt muutos ed. nelj.	-0,1	0,7	-0,4	-0,6	0,3	0,6			

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Työttömyys nousut syksyllä

> Syyskuussa työllisyysaste oli 77,9 prosenttia

> Työttömyysaste oli 7,3 prosenttia syyskuussa

> Avoimia työpaikkoja selvästi aiempaa vähemmän

Työllisyystilanteessa viitteitä heikentymisestä

Työllisiä oli syyskuussa 15 000 enemmän kuin vuosi sitten. Työttömiä oli syyskuussa 9 000 enemmän viime vuoteen verrattuna. Työllisten määrän trendi kasvoi edelleen vähän.

Tehtyjen työtuntien kuukausihavaintojen pohjalta laskettu trendi oli laskussa elokuussa. Työtuntien trendi oli elokuussa vajaan prosentin alempana kuin vuoden alussa. Rakennusalan työllisyys ei ole tänä vuonna laskenut enää merkittävästi. Alan tehdyt työtunnit ovat kuitenkin jatkaneet selvässä laskussa. Teollisuuden työllisyyden trendi on kääntynyt laskuun kesän aikana. Kesällä teollisuudessa tehtiin työtunteja edelleen vielä enemmän kuin vuosi sitten. Kaupanalalla työllisyys ei ole enää heikentynyt kesän aikana. Muiden palvelualojen työllisyyden trendin kasvu on hidastunut kesällä.¹

Avoimia työpaikkoja aiempaa vähemmän

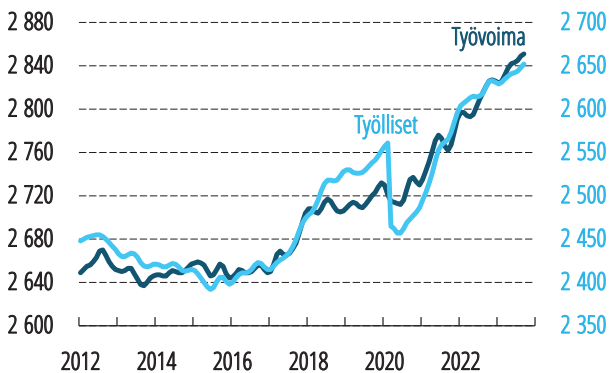
Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) työnvälitystilaston pohjalta laskettu lomautettujen määrän trendin nousu on jatkunut syksyllä. Lomautettuja on jo enemmän kuin ennen koronapandemiaa.

Syyskuussa TEM:n uusien avointen työpaikkojen määrän trendi laski edelleen. Avoimet työpaikat ovat vähentyneet selvästi viime kesän huipusta, ja niitä on jo hieman vähemmän kuin ennen pandemiaa.

Alkuvuonna pitkäaikaistyöttömien määrä jatkoi laskuaan kesän 2021 huipusta. Kesä-heinäkuussa pitkäaikaistyöttömien määrä kasvoi selvästi. Elo-syyskuussa määrä on taas hieman supistunut. Pitkäaikaistyöttömiä on kuitenkin selvästi enemmän kuin ennen pandemiaa.

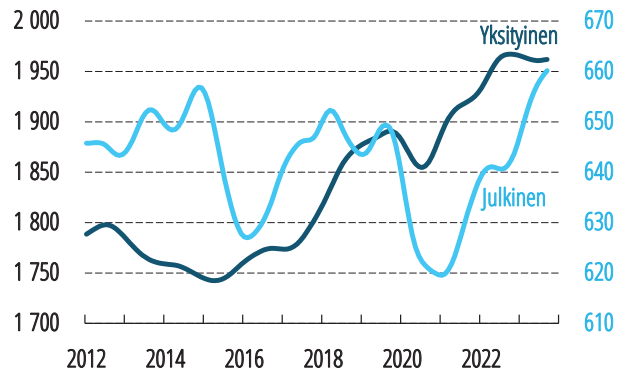
¹ Tilastokeskuksen kuukausittaisen toimialakohtaisten tunti ja työllisyys tietojen julkaisu on siirtynyt ja siksi syyskuun tietoja ei ollut saatavilla.

Työn kysyntä ja tarjonta, trendi (1 000 henkilöä)

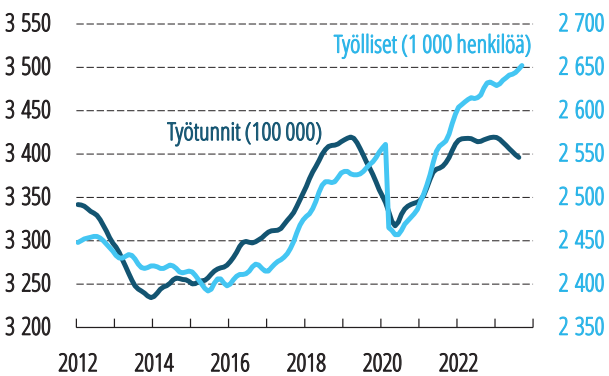
Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Yksityisen ja julkisen sektorin työlliset, trendi (1 000 henkilöä)

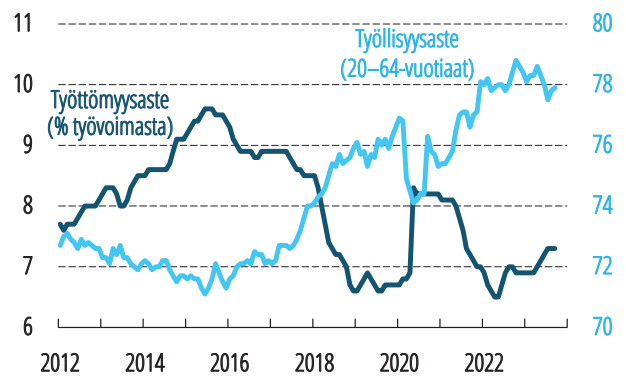
Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Työlliset ja tehdyt työtunnit, trendi

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Työllisyys- ja työttömyysaste (%)

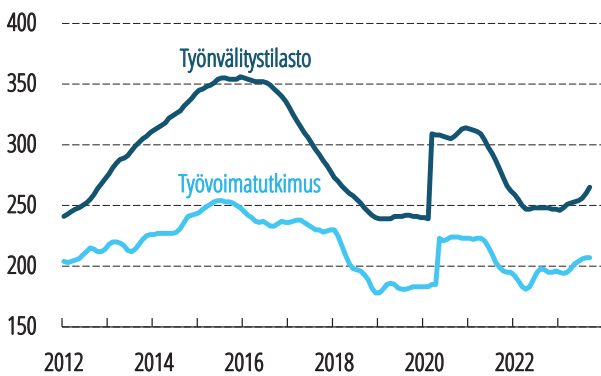

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

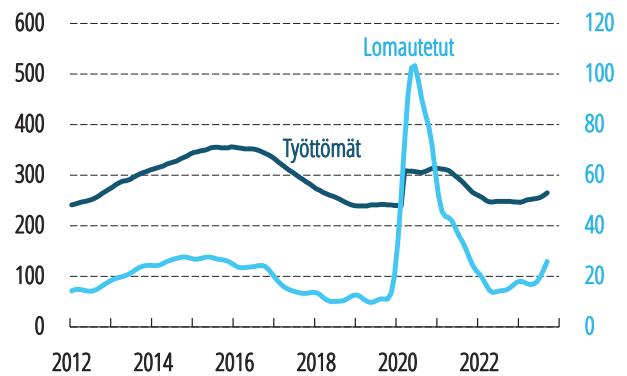
Työllisyyden vuosimuutos sekä työttömyys- ja työllisyysasteet (%)

	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	3 kk ¹⁾	2022	Ennuste (syksy 2023)	Ennuste (syksy 2024)
Alkutuotanto	7,5	-1,0	-4,3	-5,6		-0,6	5,0		
Teollisuus	16,3	7,7	-6,5	6,5		1,4	4,0		
Rakennustoiminta	0,5	3,5	0,5	-4,6		0,2	-2,2		
Palvelut (sis. kauppa)	-1,5	-1,3	-2,4	2,0		-0,1	3,7		
Julkinen sektori	-1,7	1,5	2,1	1,6		0,2	2,9		
Työlliset yhteensä	1,5	0,3	-2,3	1,7	0,6	0,0	2,6	0,1	0,8
Työvoiman tarjonta	2,8	0,6	-2,0	1,7	0,8	0,1	1,6	0,6	0,3
Työttömyysaste, kausitasoitettu sarja	7,1	7,2	7,3	7,3	7,3		6,8	7,2	6,8
Työllisyysaste, kausitasoitettu sarja	78,3	78,0	77,5	77,8	77,9		78,2	77,9	79,0

¹⁾ Vuosisummasta laskettu kolmen viimeisimmän havainnon keskiarvo kolmeen edelliseen verrattuna, %-muutos. Kausivaihtelusta tasoitettuja työllisyyslukuja.
Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

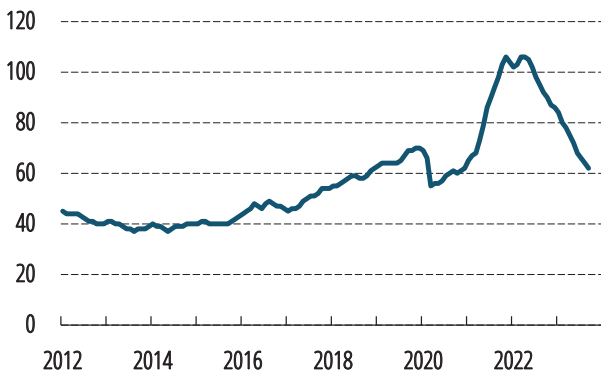
Työttömyys, trendi
(1 000 henkilöä)

Lähteet: Työministeriö ja Tilastokeskus, Macrobond.

Työttömät ja lomautetut, trendi
(1 000 henkilöä)

Lähteet: Työministeriö, Macrobond.

Uudet avoimet työpaikat, trendi (1 000 kpl)

Lähde: Työministeriö.

Työpanos (vuosimuutos, %)

	2023 Huhti	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo
Alkutuotanto	-10,5	9,7	2,9	-11,1	-10,2
Teollisuus	-1,1	13,7	6,1	-9,9	11,3
Rakennustoiminta	-12,0	3,4	1,0	1,9	-5,6
Kauppa (sis. majoitus- ja rav.)	-10,6	1,4	-17,0	-5,3	-4,4
Liikenne	-6,7	-4,5	-7,7	7,2	-0,9
Rahoitus, liike-elämää palveleva toiminta	1,2	-5,4	11,1	1,6	0,5
Julk. ja muut yhteiskunnalliset palvelut	0,9	-0,7	1,4	14,9	-1,7
Yhteensä	-3,5	1,3	-0,3	1,5	-0,7

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Inflaation hidastuminen jatkunut odotetusti

> Elintarvikkeiden hintojen vuosinousu hidastunut...

> ... ja joissain tuotteissa on myös pientä hintojen laskua

> Pohjainflaatio suhteellisen vakaa ja korkea

> EU-yhdenmukaistettu inflaatio vain 2,4 prosenttia lokakuussa

Elintarvikkeiden hintojen vuosinousu hidastunut

Kuluttajahintainflaatio oli syyskuussa 5,5 prosenttia vuoden takaisesta, eli jokseenkin sama kuin elokuun 5,6 prosenttia. Eri tuoteryhmät vetivät inflaatiota eri suuntiin. Elintarvikkeiden ja alkoholittomien juomien hintainflaatio hidastui hieman yli kaksi prosenttiyksikköä, ja hidastuminen jatkui lokakuussa (ks. alla). Lisäksi ravintoloiden ja hotellien hintainflaatio hidastui hieman yli yhdellä prosenttiyksiköllä ja viestinnän melkein yhden prosenttiyksikön. Toisaalta vaatetuksen ja jalkineiden sekä kalusteiden ja kotitalouskoneiden hintojen vuosinousu kiihtyi hieman yli yhdellä prosenttiyksiköllä samoin kuin liikenteen.

Elintarvikkeissa lihan ja lihatuotteiden hintojen vuosinousu oli korkeimmillaan 22 prosenttia tasan vuosi sitten. Nyt niiden hintojen vuosinousu pysähtyi kokonaan. Inflaatio on hidastunut selvästi myös viljatuotteissa, maitotuotteissa ja kananmunissa sekä – vähän vähemmän – sokerissa yms. ja muualle luokittelemattomissa ruokatuotteissa. Sen sijaan vihanneksissa hintojen vuosinousu palasi syyskuussa positiiviseksi. Toisaalta juuri vihannesten tuottajahinnat aleniivat selvästi elokuussa.

Vuosi-inflaation hidastumisessa on pitkälti kyse hintatason tasaantumisesta uudelle tasolle. Harvassa tuotteessa on nähtävissä hintatason alenemista. Elintarvikkeiden osalta näin on kuitenkin kalatuotteissa ja kahvissa sekä pienessä määrin liha- ja maitotuotteissa.

Pohjainflaatio suhteellisen vakaa

Kansallinen pohjahintainflaatio (eli pl. volatiilit energian ja elintarvikkeiden hinnat) oli syyskuussa 6,8 prosenttia. Pohjainflaatio on hieman aaltoillut, mutta pysynyt suunnilleen samalla tasolla jo helmikuusta lähtien. Palvelujen (pl. asuminen) hintojen nousu oli 5,8 prosenttia, ja parina viime kuukautena tämä nousu on hieman hidastunut. Asumisen hintainflaatio on tasaantunut reiluun 12 prosenttiin, mutta alenemaan se ei ole vielä lähtenyt.

Inflaatio hidastui lokakuussa

Suomen ennakkollinen EU-yhdenmukaistettu kuluttajahintainflaatio aleni lokakuussa 2,4 prosenttiin syyskuun 3,0 prosentista. Tässä mittarissa eivät ole mukana muun muassa lainojen korot. Tilastosta nähdään, että ennen kaikkea elintarvikkeiden hintojen vuosinousu hidastui edelleen.

Hinnat (vuosimuutos, %)

	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	2023 Loka	Ennuste (syysy 2023) 2023 2024	
Suomi, kansallinen KHI	6,8	6,3	6,5	5,6	5,5		6,3	1,9
Suomi, harmonisoitu	5,0	4,1	4,2	3,1	3,0	2,4	4,5	1,7
Euroalue, harmonisoitu	6,1	5,5	5,3	5,2	4,3	2,9	5,4	2,6
Tuontihinnat (tavarat)	-9,5	-11,9	-13,4	-13,5	-10,8		-6,6	-3,3
Kotimarkkinoiden perushintaind.	-3,4	-5,8	-7,0	-7,0	-6,4		-2,6	-0,7
Rakennuskustannukset	3,6	2,1	2,2	2,1	1,9			
Maatalouden tuottajahinnat	0,3	-2,0	-4,8	-4,1				
Brent-raakaöljy, EUR	-33,7	-37,6	-29,8	-19,0	-5,5	-11,4	-19,4	6,7

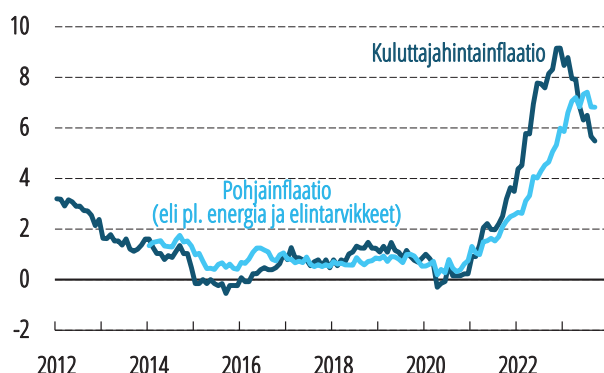
Lähteet: Tilastokeskus, Eurostat, Macrobond, Etlä.

Kuluttajahinnat (vuosimuutos, %)

	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys
Kuluttajahintaindeksi	6,3	6,5	5,6	5,5
Elintarvikkeet (13,7 %)	9,2	8,2	6,8	4,6
Alkoholijuomat, tupakka (5,1 %)	5,3	5,3	4,9	5,0
Vaatetus ja jalkineet (3,8 %)	1,4	2,9	3,2	4,3
Asuminen, vesi, sähkö, kaasu (26,3 %)	11,1	10,7	8,1	8,4
Kalusteet, kotitalous- koneet (5,5 %)	6,4	4,8	4,2	5,3
Terveys (5,3 %)	-1,8	-2,8	-2,4	-2,6
Liikenne (13,0 %)	-6,3	-3,9	-0,8	0,5
Viestintä (2,7 %)	6,9	6,9	6,4	5,5
Kulttuuri ja vapaa-aika (10,2 %)	6,5	7,6	6,2	5,6
Koulutus (0,4 %)	2,2	2,2	2,2	5,3
Ravintolat ja hotellit (6,0 %)	7,4	7,4	6,7	5,5
Muut tavarat ja palvelut (8,3 %)	14,0	14,1	11,4	11,5

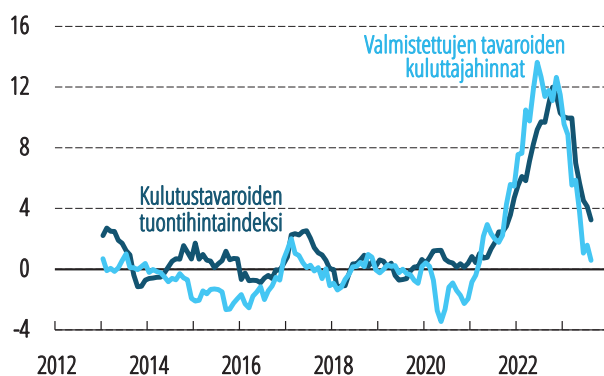
Suluissa indeksipainot 2022. Lähteet: Tilastokeskus, Etlän tietokanta.

Hinnat (vuosimuutos, %)

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Kulutustavaroiden tuonti- ja kuluttajahinnat (vuosimuutos, %)

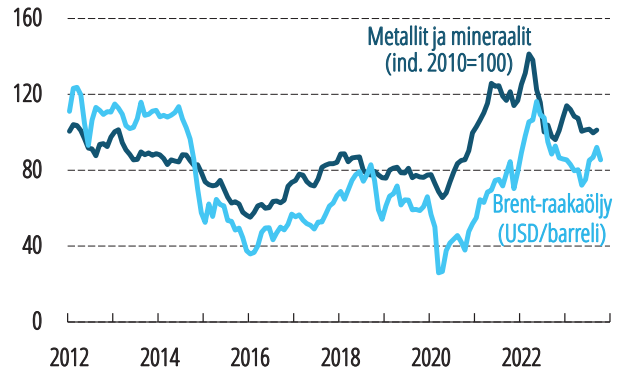
Lähteet: Tulli, Tilastokeskus, Etlän tietokanta, Macrobond.

Raaka-aineet ja maailman tarjontaketjut

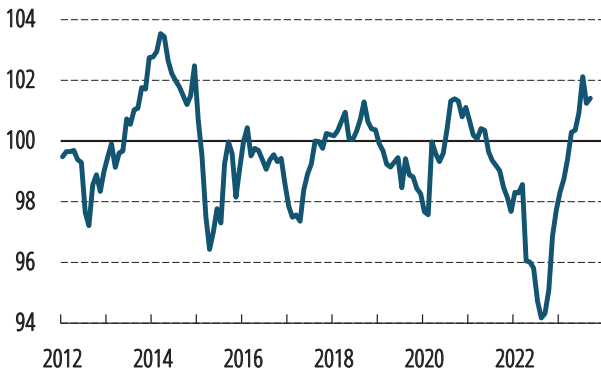
Lähteet: HWWI, Federal Reserve Bank of New York, Macrobond.

Raaka-aineiden hintoja, USD

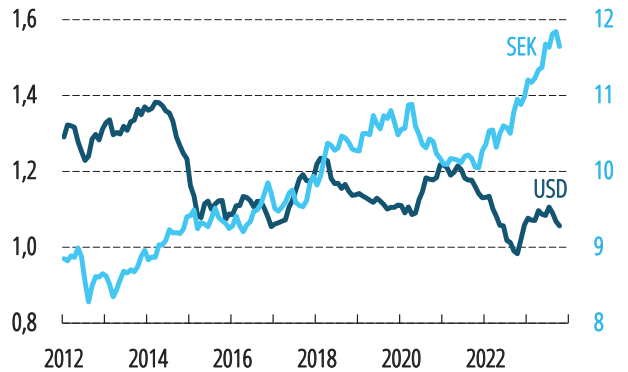
Lähteet: Maailmanpankki, Macrobond. Indeksissä Cu 38,4 %, Al 26,7 %, Fe 18,9 %, Ni 8,1 %, Zn 4,1 %, Sn 2,1 % ja Pb 1,8 %.

Suomen reaalinen efektiivinen valuuttakurssi (ind. 2010=100, laskettu kuluttajahinnoilla)

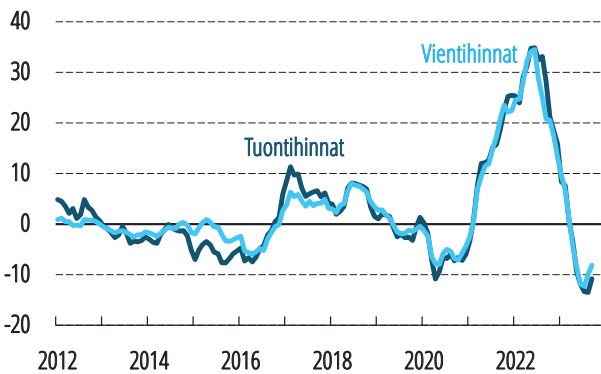
Kun käyrä nousee, valuuttakurssi vahvistuu. Lähteet: BIS, Macrobond.

Valuuttakursseja euron suhteen (kruunu ja dollari)

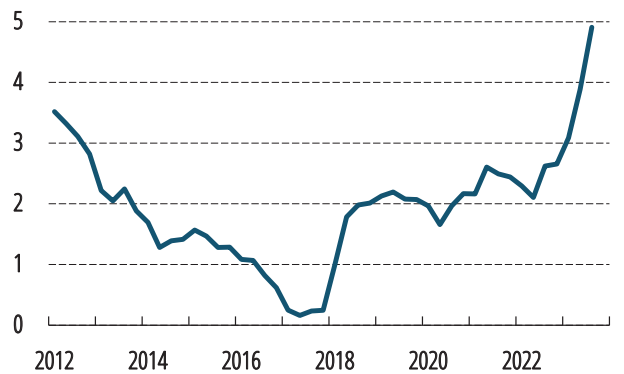
Kun käyrä nousee, euro vahvistuu. Lähteet: EKP, Macrobond.

Hinnat (vuosimuutos, %)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Nimellinen ansiotasoindeksi (vuosimuutos, %)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Valtiontaloudessa ei suuria muutoksia

> Verotulokertymät syyskuussa viime vuoden tasolla

> Välillisten verojen kertymä laskee edelleen

> Budjettitalous oli syyskuussa 6,6 mrd. euroa alijäämäinen

Valtiontalouden heikkeneminen jatkui syyskuussa. Valtion budjettitaloudelle oli syyskuuhun mennessä kertynyt alijäämää jo 6,6 mrd. euroa. Viime vuonna vastaavaan aikaan alijäämää oli miljardi euroa. Kuluvan vuoden alijäämäkehitys on ollut jo syyskuuhun asti vuoden 2020 kaltainen. Vuonna 2020 valtion budjettitalous päättyi ennätyselliseen 12 miljardin euron alijäämään.

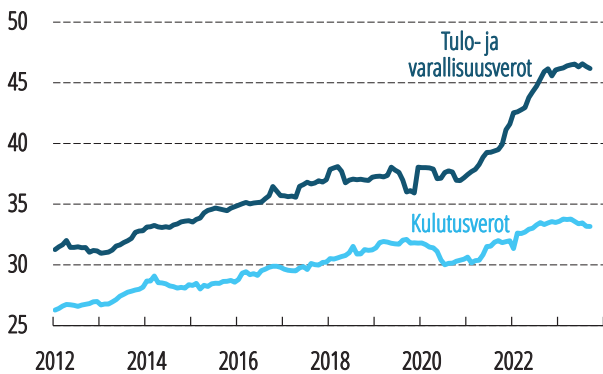
Valtion ja kuntien verotulokertymät ovat olleet laskussa vuodentakaiseen nähden lähes yhtäjaksoisesti toukokuusta saakka. Taustalla on erityisesti välillisten verojen heikko kehitys. Koko vuoden kertymät ovat kuitenkin vielä tällä hetkellä samalla tasolla kuin vuosi sitten.

Verotulojen ja valtiontalouden kehitys

	2023 Touko	2023 Kesä	2023 Heinä	2023 Elo	2023 Syys	12 kk ²⁾	2022	Ennuste (syksy 2023) 2023	Ennuste (syksy 2023) 2024
Valtion ja kuntien verotulot¹⁾	-1,8	-6,7	4,7	-7,5	-3,3	0,1	8,1	1,6	3,6
Välittömät verot	1,3	-6,1	6,2	-6,6	-5,3	0,6	10,7	1,8	4,7
Välilliset verot	-6,5	-7,7	2,4	-8,5	-0,5	-0,5	4,7	1,4	2,1
Julkisten toimialojen palkkasumma, %-muutos	9,5	17,4	5,4	6,7		7,3	4,1		
Valtiontalous, tulojäämä, mrd. euroa	0,5	-3,8	0,0	0,0	-1,1	-6,6	-5,9		
Budjettitalouden velka, mrd. euroa	146,4	151,3	151,2	152,6	152,1		141,6		

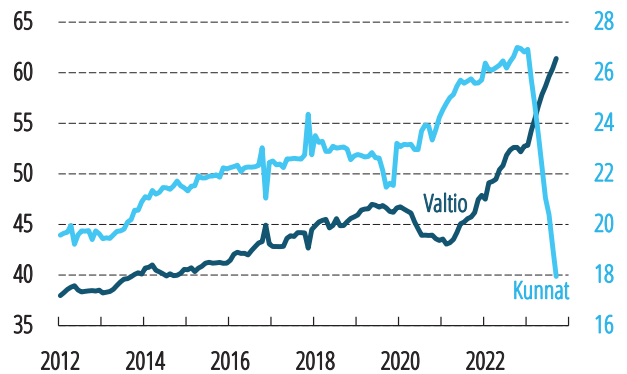
¹⁾ Vuosimuutos, %. ²⁾ 12 kk liukuvan summan vuosimuutos, %. Lähteet: Verohallinto, Valtiokonttori, Macrobond.

Välilliset ja välittömät verot, 12 kk summa (mrd. euroa)

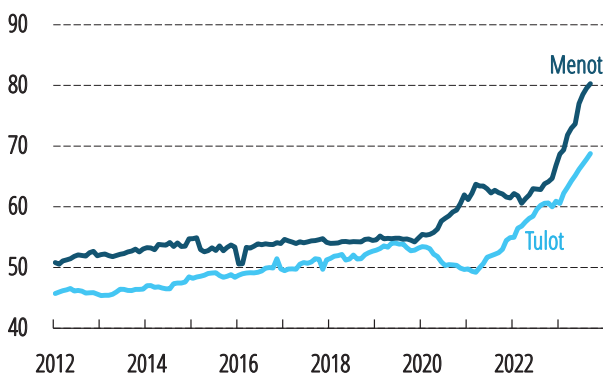
Lähteet: Verohallinto ja Valtiokonttori.

Valtion ja kuntien verotulot, 12 kk summa (mrd. euroa)

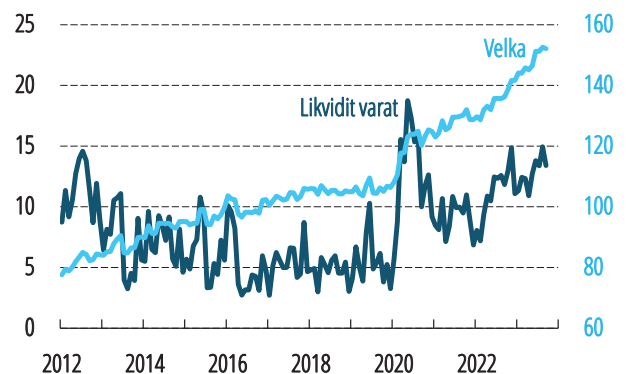
Lähteet: Verohallinto ja Valtiokonttori.

Valtion tulot ja menot ilman sijoituksia, 12 kk summa (mrd. euroa)

Lähteet: Valtiokonttori, Macrobond.

Valtion velka ja likvidit varat (mrd. euroa)

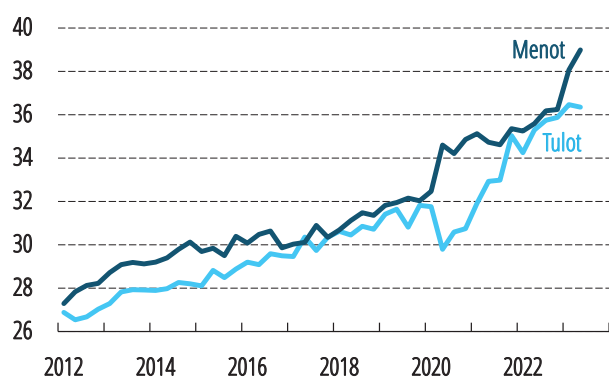
Lähteet: Valtiokonttori, Macrobond.

Julkisyhteisöjen kulutuksen ja investointien määrä (vuosimuutos, %)

	2022 II	2022 III	2022 IV	2023 I	2023 II	Q _t /Q _{t-1}	2022 I-IV	Ennuste (syksy 2023) 2024
Kulutus	2,0	1,9	-0,9	8,8	10,2	2,4	0,8	4,1 0,1
Investoinnit	-10,3	-0,8	-4,2	-29,0	-7,0	6,1	-0,2	-12,0 0,8

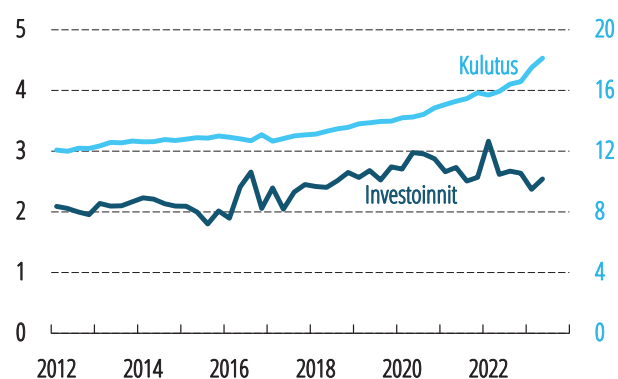
Työpäiväkorjattu. Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Julkisyhteisöjen tulot ja menot, kausitasoitus (mrd. euroa)

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Julkinen kulutus ja investoinnit, kausitasoitus (mrd. euroa)

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Talousennusteet vuodelle 2023 (%-muutos, ellei toisin mainittu)

	Etla 14.09.	Labore 28.09.	PTT 13.09.	SP 20.06.	VM 09.10.	HB 20.09.	Nordea 06.09.	OP 29.08.	Danske 05.09.	Komissio 15.05.	Med	Min	Max
Bkt	-0,3	-0,3	-0,5	-0,4	0,0	0,1	0,0	-0,3	-0,2	0,2	-0,3	-0,5	0,2
Tuonti	-3,4	-3,0	-5,5	-3,0	-3,8	-4,1	-5,2	-5,1	-3,0	-1,3	-3,6	-5,5	-1,3
Vienti	-0,3	0,3	-0,7	0,1	-0,8	-1,0	-1,1	-2,6	-0,5	1,6	-0,6	-2,6	1,6
Kulutus	1,2	0,5	0,3		0,4	1,9		0,1	0,8		0,5	0,1	1,9
Yksityinen	-0,2	-0,2	-1,4	-0,4	-0,2	-0,5	-0,2	-1,0	-0,2	0,1	-0,2	-1,4	0,1
Julkinen	4,1	1,9	4,0	2,6	1,8	7,0	7,5	2,5	3,0	1,3	2,8	1,3	7,5
Investoinnit (SP: yksityiset)	-4,6	-2,1	-6,2	-5,8	-3,1	-6,1	-5,3	-3,5	-5,0	-0,1	-4,8	-6,2	-0,1
Varastojen muutos (kontr.)	-1,4			-1,0						-1,5	-1,4	-1,5	-1,0
Kokonaiskysyntä	-1,2	-1,2			-1,2						-1,2	-1,2	-1,2
Kuluttajahinnat (EC: harm.)	6,3	6,1	5,7	5,9	6,2	6,2	6,4	6,5	6,5	4,8	6,2	4,8	6,5
Työttömyysaste, %	7,2	6,9	7,3	7,2	7,1	7,1	7,2	7,1	7,2	7,1	7,2	6,9	7,3
Ansiotaso	4,1	5,0	4,8	4,5	4,3	4,6	4,0	4,5	4,0		4,5	4,0	5,0
Teollisuustuotanto (HB: arvonlisäys)	-1,4				-4,0	-1,5					-1,5	-4,0	-1,4
Vaihtotase / bkt, %	-2,2		-1,3	-1,6	-1,4	-1,0	-1,8	-2,0	-1,4	-1,9	-1,6	-2,2	-1,0

Talousennusteet vuodelle 2024 (%-muutos, ellei toisin mainittu)

	Etla 14.09.	Labore 28.09.	PTT 13.09.	SP 20.06.	VM 09.10.	HB 20.09.	Nordea 06.09.	OP 29.08.	Danske 05.09.	Komissio 15.05.	Med	Min	Max
Bkt	0,8	0,8	0,5	0,9	1,2	0,7	0,0	0,0	0,8	1,4	0,8	0,0	1,4
Tuonti	5,9	0,8	1,3	1,9	3,6	2,2	-0,7	-1,1	1,5	2,2	1,7	-1,1	5,9
Vienti	7,1	0,8	1,7	2,4	4,1	2,4	-1,4	-1,5	1,5	3,6	2,1	-1,5	7,1
Kulutus	0,6	0,7	0,8		0,7	0,8		0,3	0,8		0,7	0,3	0,8
Yksityinen	0,9	1,0	0,4	0,8	1,0	0,7	0,2	0,0	1,0	1,2	0,9	0,0	1,2
Julkinen	0,1	0,0	1,5	1,1	-0,1	1,0	1,7	1,0	0,5	0,2	0,8	-0,1	1,7
Investoinnit (SP: yksityiset)	1,9	1,0	0,2	-1,3	2,1	0,9	-0,4	-1,1	1,0	0,4	0,7	-1,3	2,1
Varastojen muutos (kontr.)	-0,5			0,1						0,0	0,0	-0,5	0,1
Kokonaiskysyntä	2,3	0,8			1,9						1,9	0,8	2,3
Kuluttajahinnat (EC: harm.)	1,9	2,4	2,8	1,4	2,2	2,3	2,1	2,7	2,3	2,1	2,3	1,4	2,8
Työttömyysaste, %	6,8	6,7	8,5	7,1	7,2	7,2	8,0	7,4	7,0	6,8	7,2	6,7	8,5
Ansiotaso	3,6	4,0	3,3	3,6	3,5	4,0	3,5	3,5	3,4		3,5	3,3	4,0
Teollisuustuotanto (HB: arvonlisäys)	3,1				0,4	2,0					2,0	0,4	3,1
Vaihtotase / bkt, %	-1,3		-0,9	-0,9	-1,2	-0,8	-1,1	-1,9	-1,0	-1,2	-1,1	-1,9	-0,8

Talousennusteet vuodelle 2025 (%-muutos, ellei toisin mainittu)

	Etla 14.09.	Labore 28.09.	PTT	SP 20.06.	VM 09.10.	HB 20.09.	Nordea 06.09.	OP 29.08.	Danske Komissio	Med	Min	Max
Bkt	1,2	1,7		1,5	1,8	1,8	1,5	1,2		1,5	1,2	1,8
Tuonti	3,3	1,7		3,3	4,3	3,2	2,4	2,5		3,2	1,7	4,3
Vienti	3,6	1,9		2,8	3,8	3,0	2,4	1,0		2,8	1,0	3,8
Kulutus	0,8	0,9			1,3	1,3		0,5		0,9	0,5	1,3
Yksityinen	1,2	2,0		1,1	1,8	1,6	1,0	0,5		1,2	0,5	2,0
Julkinen	0,0	-1,2		0,4	0,4	0,5	1,6	0,5		0,4	-1,2	1,6
Investoinnit (SP: yksityiset)	2,2	3,7		2,6	4,4	3,6	2,4	3,5		3,5	2,2	4,4
Varastojen muutos (kontr.)	0,0			0,0						0,0	0,0	0,0
Kokonaiskysyntä	1,8	1,7			2,5					1,8	1,7	2,5
Kuluttajahinnat (EC: harm.)	1,5	1,8		1,1	1,7	2,0	1,4	2,1		1,7	1,1	2,1
Työttömyysaste, %	6,4	6,7		7,0	7,0	6,8	7,4	7,4		7,0	6,4	7,4
Ansiotaso	3,3	4,0		2,6	3,3	3,0	3,0	3,0		3,0	2,6	4,0
Teollisuustuotanto (HB: arvonlisäys)	2,4				2,2	2,5				2,4	2,2	2,5
Vaihtotase / bkt, %	-1,1			-1,0	-1,3	-0,7	-0,7	-2,5		-1,1	-2,5	-0,7

ETLA

**Elinkeinoelämän
tutkimuslaitos**

ETLA Economic Research

Puh. 09-609 900
www.etla.fi
etunimi.sukunimi@etla.fi

Arkadiankatu 23 B
00100 Helsinki

